

Muammer Özer

Kara Sevdalı Bulut Dosyası

Belgeler Muammer Özer tarafından 2019 yılı Mayıs ayında yayınlanmak üzere **Sinematek.tv**'ye verilmiştir.

Filmleride Tutuklarlar!

Sanatçı sorumluluğum ve sinemaya olan tutkum 12 eylülün acılarını anlatan Kara Sevdalı Bulut filmini çekmemi zorunlu kıldı. Filmin senaryosunu kendi yaşadıklarımın, darbeden etkilenmiş olanların anlattıklarından ve basında çıkan haberlerden esinlenerek yazdım. Filmin kahramanı Sibel, torununa Kara Sevdalı Bulut - 12 Eylül masalını anlatır. Bu filmi çekeceğimi duyan yapımcı Kadri Yurdatap Stockholm'e telefon edip; Bu filmi size yaptırmayacağım diye tehditler savuruyor ve gelecekteki ihbarının ilk haberini veriyor. Ve ben Don Kişot gibi cebimdeki çok az bir parayla, herşeyi göze alıp, cuntacıların ve faşizmin nabzını tutmaya İstanbula geliyorum. Yıl 1987. Darbeciler ve işbirlikçileri ortakpazara girebilmek için Türkiyede demokrasinin varlığına ve cuntanın yokluğuna inandırmaya çalışıyorlar iç ve dış komuoyunu. Bu film Türkiyede demokrasinin gerçekten varolup olmadığını kanıtlıyacaktır diyerek girişiyorum işe.

Ve ilk darbeyi oyuncu Zuhall Olcay vuruyor. Çekime başlamaya yakın, Zuhall, Nisan Akman'ın film projesine kaçıyor ve bizim filmin çekimini geciktiriyor. Bir aydan fazla bir gecikmeyle başladığımız çekimin ortasında beni yeni şartlar içeren, ikinci bir anlaşmayı onaylamaya zorluyor ve ben yeni anlaşmayı onaylayıncaya kadar günlerce çekimlere gelmiyor.

Çekimler bitince Türkiyenin en kötü ve en ucuz Sineray'ın çamaşırhane dedikleri film laboratuvarına giriyoruz. Laboratuvarın ses teknikeri Erkan esenboğa ses negatifini sabote ediyor. Gösterim kopyası kasıtlı olarak geciktiriliyor. Film ihbar edilince paralarını alamayacaklarını bildikleri için laboratuvar masraflarının hepsini (anlaşmaya aykırı olarak) ödemedem filmin negatifini ve pozitif kopyasını vermiyorlar. Dostlardan borç alarak borcumuzu ödeyip filmleri laboratuvardan alıyoruz ve şirket yazıhanesine götürüyoruz.

Yeşilçamın muhbirlik geleneğini sürdüren Yapımcı Kadri Yurdatap, Sineray laboratuvarının sahibi Erol Ağakay ile işbirliği yaparak filmimizi 'Gece yarısı expresi gibi film'. Filmi yurtdışına kaçırarak diyerek ihbar ediyor. Üç MIT li sivil Polis filmin negatifini, tek pozitif kopyasını ve yeğenimi yazıhaneden alıp gayrettepe MIT merkezine götürüyor. Beni arıyorlar fakat bulamıyorlar. Yabancı olduğum İstanbulda, İsveçten gelen bir leylek yavrusu gibi saklanacak delik arıyorum. İlk can simidim filmde çalışan bayan arkadaş ve değerli insan Bülent Oran oluyor. Onun yardımıyla filmi kurtarmak için gerekli yerlerle ilişki kuruyorum. İlk başvurduğumuz solcu davaların tanınmış bayan avukatı yeğenimin oturmasını beğenmediği için davayı almıyor. Çetin Özek'le anlaşılıyor ama o da çürük çıkıyor. Filmi kurtaracak avukat arayışı sürecinde Adnan Menderes'in avukatlığını yapmış avukat Burhan Apaydın'ı buluyorum ve B Apaydın davaya içtenlikle sahipleniyor.

Film İst. Beyoğlu sulh ceza mahkemesinde yargılanmaya başlanıyor. Erbakancısı savcısı Sedat Muslu iddianameyi okuyor ve filmin yakılarak imhasını talep ediyor. Yargılanma sürecinde filmler adliyenin çatı arasında tutukluluğunu sürdürürken yazın sıcağından etkilenerek bozuluyor. Avukat Burhan Apaydın'ın başarılı savunmasıyla ve Ankara ile kurduğu ilişkiler sayesinde filmi beraat ettirip yakılmaktan kurtarıyor ve filmim negativi türk film arşivine teslim ediliyor. Film denetleme kuruluna başvuruyoruz. Kültür bakanlığı alt ve üst denetleme kurulları aynı gün filmimizi süper hızla seyredip filmin yasaklamasına karar veriyor. İki yüksek rütbeli subayın da bulunduğu filmi yasaklayan kurul üyeleriyle yaptığım görüşmede, filmi yasakladıklarını ama beğendiklerini de açıkça söylediler.

Yasaklanan KSB, 1988 yılında Antalya film festivali ön jürisine sunulan filmlerin en iyisi (ön jüri üyelerinin görüşü) olmasına rağmen ön jürinin oylarıyla Antalya film festivaline girmesi engelleniyor. Kültür bakanlığının, filmlerin festivallerde sansürlü ve denetimden geçmeden gösterilebilir kararı olmasına rağmen engelleniyor. Filmi alıp antalyaya gidiyorum ve Antalya festivali büyük jürisinin filmi festivale kabul etmesi için jüri üyeleriyle ve belediye başkanı Yener Ulusoy'la yüzyüze görüşüyorum. Oğuz Makal ve Arif Keskiner gibi solcu geçinen arkadaşlarında bulunduğu ana jüri üyeleri filmi festivale kabul etmiyor.

Berlin film festivalinden İstanbul'a festivale türk filmi seçmek için gelen Beki Probs'a Sesam yetkilisi Meltem Savcı kasıtlı olarak benim filmi göstermiyor ve bir çelme de o takıyor filme.

Sansür kararının kaldırılması için dava açıyoruz ve mahkeme bilirkişi raporuyla sansür kararını geçici olarak üç ay süreli olarak bozuyor. 1990 da Filmin işletme belgesini alıyoruz. Filmin kısa özgürlük süresi içinde Beşiktaş kültür merkezinde ilk gösterisini gerçekleştiriyoruz. Bu süre içinde filmde yürütücü prodüktörlük yapmış olan yeğenim filmin gerçek sahibi olduğunu iddia ederek filmin gösterimini engellemeye çalışıyor ama filme elkoyma çabası sonuçsuz kalıyor. Kültür bakanlığı üç ay dolmadan mahkemenin kararına itiraz ediyor. Biz beraat kararının devamını sağlamak için danıştaya başvuruyoruz. Danıştay Kültür bakanlığının itirazını kabul edip, mahkeme kararını geçersiz kılıyor ve film tekrar yasaklı konuma düşüyor. Film tekrar denetime sokma çabamız da sonuç vermiyor.

MİT tarafınadn tutuklanıp, iki yıl yargılanan KSB halen yasaklı durumda. Filmin yakılıp, yokedilmekten kurtarmak için verilen mücadelede, filmin yapımı için harcanan para kadar masraf oldu. Bütün bu gelişmeler beni ekonomik ve psikolojik olarak çökertti ve on yıl sürecek bir psikolojik komaya soktu. Bu olay kültür bakanlığının, türk adaletinin, türk sinemasının, olaylar süresince gelişmelere kayıtsız kalan ve filmi yok sayan kültür ve sanat çevrelerinin, kısacası Türkiyenin yüzkarasıdır. Aslında KSB tolumun içindeki lağımı patlatmıştır.

Film eleştirmeni Atilla Dorsay'ın utancı KSB. Bilindiği gibi erkekler tanrıça kültürünün yerine erkek tanrı kültürünü getirdiler. Benim filmlerimin iyi karakterleri KSB da olduğu gibi hep kadınlardır. Erkekler filmlerimin kötü adamıdır. Film eleştirmeni Atilla Dorsay'a KSB'un videosunu gösterdim ve kahve sohbeti sırasında filmle ilgili görüşünü sordum. A Dorsay 'Filmi beğendim ama ben şahsen türk erkeğini böylesine kötüleyen bu filmin yurtdışında festivallerde falan gösterilmesinden utanç duyarım'. Atilla Dorsayın görüşü filmi yasaklayanların sanata bakış açısını çok iyi açıklıyor aslında. Aynada kendilerini çirkin görenler aynaya kızıp, azgın boğa gibi saldırarak aynayı parçalamaya çalıştılar.

KSB'u türk yeşilçam sinema oyuncusunun, film yapımcısının, film laboratuvarının, MİT'in, yargının, SESAM'ın, Antalya festival jürisinin, film denetleme kurulunun, kültür bakanlığının ve de danıştayın engellemeye, yakıp yoketmeye çalıştıkları ülkede, şimdi sanatı ucube olarak gören, ucube bir sultan ve ucube hacı, hoca iktidarda. Faşizm cirit atıyor. Demokasi, özgürlükler, insan hakları, kültür ve sanat can çekişiyor. Buyurun cenaze namazına.

Sokrates yargılanırken karısı Sokrates'e; Bu insafsız savcılar seni haksız yere öldürecekler. Sokrates karısına; Haklı yere öldürseler dahamı iyi olurdu. Sonuç olarak Sokratesi öldüremediler ve hala yaşıyor. Darbeciler, polisler, politikacılar, savcılar, hakimler ve muhbirler çoktan öldüler ve tarihin çöplüğüne atıldılar.

İLKLER:

Haluk Bilginerin Turkiyede ilk filmi.

KSB Türk sinemasında yapılmış askeri darbe filmlerinin ilki ve öncüsü.

KSB ihbar üzerine laboratuvar çıkışı, denetime girmeden negativi ve pozitivi MİT tarafından tutuklanarak, negativin ve kopyanın adalet sarayının deposunda suç aleti olarak hapsedilen ilk film.

Süresiz olarak, kültür bakanlığı ve danıştay tarafından yasaklanan ve halen yasklı olan ilk türk filmi.

Sineray laboratuvarının sahibi Erol Ağakay ve Film yapımcısı Kadri Yurdatap tarafından 'Gece yarısı ekspresi' gibi film, yurtdışına kaçıracaklar diyerek MIT'e ihbar edilen ilk film.

Film laboratuvarı Sinerayın ses teknikeri Erkan Esenboğa tarafından filmin ses bandı sabote edilen ve bütün sesleri yeniden yapılan ilk film. Lale film stüdyosunda ses negativi sabote edilen ilk film.

Antalya film festivali ön jürisi, Tanju Gürsu (sesam temsilcisi), Nejat Saydam, Bülent Oran, Sungu Çapan, Hayri Caner ve Oğuz Makal, Abdurahman Keskiner gibi solcuların da bulunduğu Antalyadaki festival ana jürüsünün, KSB'un festivale alınmamasında ilk defa darbecilere suç ortaklığı yapmaları.

Atilla Dorsay'ın KSB için 'Türk erkeğini kötüleyen bu filmin festivallerde gösterilmesinden utanç duyarım' dediği ilk film.

KSB'un SESAM yetkilisi Meltem Savcı tarafından İstanbuldaki Berlin film festivali seçicisi bayan Beki Probs'a kasıtlı olarak göstermediği ilk türk filmi.

KSB'un sinema yazarları tarafından, türk sinemasında günümüze kadar askeri darbeler üzerine yapılmış filmler arasında yok sayılan ilk film.

KSB'un tutuklanmasının ardından aydınların, sanatçıların, filmcilerin, demokratların, ilerici geçinenlerin dayanılmaz sessizliği.

KSB'un negativleri yönetmeninin kucağında, herkezin üç maymunu oynadığı ülkesinden tirenle Avrupa'ya yaptığı beş günlük zorlu bir yoculuktan sonra İsveç'e kaçırılarak ölümden kurtulmuş ve kendi ülkesinde bulamadığı özgürlüğe İsveç'te kavuşan ilk türk filmi olmuştur.

Dip notu: Politikfilm fobisi ve muhbirlik geleneği olan kokuşmuş yeşilçam türk sinemasının ünlü yönetmenlerinde Halit Refik'in yönetmenliğini yaptığı, Kemal Tahir'in yazdığı 'Yorgun savaşçı' dizisi TRT şefi Macit Akman tarafından yakılmıştı. Filmi yakılan Halit Refik'de Yusuf Kurçenli'nin 'Karartma Geceleri' filmini polise ihbar edip açıkça filme çamur da atmıştı. (I Bergman'ın uzun yıllar Hitler, Nazi sempatizanı olduğunu biliyormuydun).

ORDA BİR DARBE VAR UZAKTA

12 Eylül 1980...Stockholm'e Türkiye'de darbe olduğu haberi geliyor...

10 yıl öncesini,20 yıl öncesini anımsıyorum...Anam,babam,kardeşlerim,tüm yakınlarım orda..Darbeyi içimde yaşıyorum.

Gelişmeleri izleyebilmek olaylardan haberdar olabilmek için olanakları zorluyorum..İnsanlar kurşunlanıyor,asılıyor,gece-gündüz ani baskınlarla sıcak yuvalarından alınıp soğuk hücrelere atılıyor...Gün geceye dönüşmüş ve ORADA BİR DARBE VAR UZAKTA...GİTMESEK DE GÖRMESEK DE...

VE BİR SENARYO DOĞUYOR

Basından izlediklerim,Türkiye'ye gelişlerimde çevreden edindiğim izlenimler ve 12 Mart anılarım beni 12 Eylül'lerin senaryosunu yazmaya zorladı.

Hissettiklerimi yazmaya başladığım zaman,yazdıklarımın çekilmesinin olanaksız olduğunu düşünmeye ve otosansür uygulamaya başladım...Büyük bir heyecanla yazıp bitirdiğim senaryonun (zorlamadan dolayı) ayaklarının yere basmadığını farkedince otosansür uygulamaksızın hissettiğim gibi yazmaya karar verdim.Fakat,yine de o sansür engelini aşamama korkusu bu çalışmada da etkisini göstermiş olacak ki bu senaryoda da oldukça bol imge kullanmışım.Nihayet,senaryoya son biçimini vermeye başladığımda yıl 1986 idi ve Türkiye'nin demokratikleşme süreci hız almaya başlamıştı.Böylece senaryonun son şeklini verirken kendimi otosansür illetinden olabildiğince korumaya çalışarak ve imgelerin rahatlığına sığınmadan ne hissediyorsam onu kağıda geçirmeye çalıştım.

*...Seyirciye o kadar saygılıyım ki onu aldatmak elimden gelmiyor.Ona güvenim sonsuz,bu yüzden de ona,yalnızca benim için en önemli ve en değerli olan şeyden söz etmeye kesinlikle kararlıyım..(Tarkowsky)

**...Bir yazarın tek bir sorumluluğu vardır,o da dünyaya ilişkin söyleyeceklerini eksiksiz olarak ve sanatsal bakımdan katkısız bir biçimde sunmaktır,Yazar,bu sorumluluğu yerine getirecekse,iç ya da dış her türlü sansürden arınmış olmalıdır. Böyle bir özgürlük karşısında ne kadar bedel ödese azdır..("Yazarları da vururlar" Atila Üzkırımlı)

***...Sonunda düşünce ve yaratma özgürlüğünü kısıtlayan yasalar karşısında sanatçılar kendilerini,kendiliğinden yok etmeye yönelirler.Yasaların korkusu kanlarında dolaştıkça,neleri yazmaları,neleri yazmamaları gerektiğini öğrendikçe,kendilerinin hem yargıcı,hem de cellatı olma sürecine girerler açıkçası...("Yazarları da Vururlar.Atila Özkırıklı)

SANAT YOLUNDAKİ TEK DİKEN SANSÜR DEĞİL

*Arı başkasını sokunca kendisine daha fazla zarar verir.Çünkü,iğnesi ve gücü elden gider. (Montaigne)

Tehdit:

Filmin ön hazırlıklarını tamamlayıp 1987 yılının sonbaharında çekime başlamaya karar veriyorum.Yine 87 yılının Eylül ayı içinde Türkiye'den bir telefon geliyor. Arayan Kadri Yurdatap'ın yeğeni aynı zamanda Mine filmde görevli Mehmet..Aramızda "Bir Avuç Cennet" isimli filmim ile ilgili elektrikli bir konuşma geçiyor. (Bir Avuç Cennet,Devkino(Muammer Özer),Mine Film(Kadri Yurdatap)ve Belge Film (Sabahattin Çetin)'in ortak yapımıydı.Ben,bu filmin ayrıca senaryosunu yazmış,yönetmenliğini yapmış ve kurgulamıştım.) Daha sonra,Mehmet telefonu Kadri Yurdatap'a veriyor ve aramızda aşağıdaki konuşma geçiyor:

KADRI Y- Yeni bir filme başlayacakmışsın...

MUHAMMİR Ü- Evet doğru, Ekimde çekim için İstanbul'a geliyorum.

KADRI Y- Filmi Sabahattin Çetin ile ortak yapıyorsunuz değil mi?

MUHAMMİR Ü- Hayır, tek başıma yapıyorum. Sabahattin projeye sadece yardım edecek, ~~bir şey yapmayacak~~...

KADRI Y- Bu filmi Sabahattin ile birlikte Bir Avuç Cennet'in gelirleriyle yapacağınızı biliyorum.

MUHAMMİR Ü- ~~Bu~~ filmi Bir Avuç Cennet'in gelirleriyle yapmadığım gibi ortak bir yapım da değil, ~~beni biliyorsunuz~~.

(Konuşmanın başından beri sinirli olan Kadri'nin sesi iyice sertleşir ve bağır-maya başlar)

KADRI Y- Beni kandıramazsınız, bu filmi söz ~~bu~~ Bir Avuç Cennet'in gelirleriyle yapıyorsunuz, bunu biliyorum... ~~ama, şunu iyice bilin ki bu filmi size yaptırmaya-~~

~~cağım.~~

YILDIZ ŞANTANI:

Kasım ayı içinde çekime başlamak üzere Ekim'in 15'inde İstanbul'a geliyorum. Hemen, bağıyuncu olarak düşündüğüm Zühal Olcay ile temasa geçip daha önce bildirdiğim şekilde Aralık ayı başında çekime başlayacağımızı söyledim.. Zühal, kendisinin bir engeli olmadığına ve sözleştiğimiz tarihte başlayabileceğini söyledi. Bütün çekim programımı buna göre ayarlayıp diğer oyuncularla ve teknikerlerle bağlan-tı kurmaya başladım. Haluk Bilginer Londradan gelip bu programa uyabileceğini bildirdi. Bu hazırlıkların ve çalışmaların en yoğun safhasında, Kasımın ikinci haftası içinde Zühal Olcay telefon açıp Nisan Akman'ın Kasımın son haftasında yeni bir projeye başlayacağını ve onunla çalışmak istediğini söyledi ve benim projemi geciktirip geciktiremeyeceğimi sordu. Ben, bütün hazırlıkların tamamlanmak üzere olduğunu ve ~~bu projenin çekim için İstanbul'a geldiğini ve bunun için de fil-~~
me zamanında başlamak istediğimi bu nedenle Nisan Akman'ın projesini ertelemesi-ni söyledim. Bunun üzerine Zühal prodüktör ile konuşacağını söyledi. Kısa bir süre sonra Zühal'den ikinci telefon geldi, Akman'ın projeyi erteleyemeyeceğini ve ken-disinin de bu projeden vazgeçemeyeceğini, eğer ben beklersem bu proje bittikten sonra birlikte çalışabileceğimizi söyledi.. Zühal Olcay'a göre ayarladığım çekim programım alt üst olmuştu.. Böylece projenin tekerine ilk ~~tasl~~ Yeşilçam'ın yıl-dız adayı Zühal Olcay ~~koymuş~~ ^{ve} ~~koymuş~~ oldu.

Herşeye rağmen, çekim hazırlıklarını planladığım gibi sürdürdüm ve Olcay'ın yerine yeni oyuncu aramaya koyuldum. ~~...~~ ^{Dolayısıyla} ~~...~~ projenin başlama tarihi gecikti ve ve Aralık ayının son haftası çekime başlamaya karar verdim. Bu arada, Sabahattin Çetin ile Haluk Bilginer'in araya girmeleri ve Zühal Olcay'ın da bu projede çalışmak için gösterdiği samimi istek üzerine tekrar onunla çalışmayı içimdeki kırgınlığa rağmen kabul ettim.

İrili ufaklı aksilik ve engellemeler sürüp giderken 28 Aralık 1987 günü Çamlıca sırtlarında kiraladığımız bir evde "motor" dedik. Çekime başladığımızın 3. günü Sabahattin Çetin prodüksiyon amiri ile arasında çıkan bir anlaşmazlık nedeniyle projeden ayrıldı. Bunun üzerine Zühal Olcay ile yapılan ilk sözleşmede Sabahattin'in de imzası bulunduğu için sözleşmenin yenilenmesi gerekti. Bunun üzerine Zühal yeni anlaşmayı ajansı ile yapmamızı önerdi. Ben de eski anlaşmaya noktası noktasına sadık kalınması koşuluyla kabul ettim. Ocak ayı ortalarında elime geçen anlaşmanın eskisinden farklı olduğunu görünce Zühal ile konuşmadan önce imzalamak istemedim. Zühal, ertesi günü sete gelmedi ve anlaşma imzalanıncaya kadar da gelmeyeceğini bildirdi. Böylece projenin tekerine ikinci ~~...~~ ^{tası da koymuş} ~~...~~ oldu. Bunun sonucu olarak projenin selameti uğruna yeni anlaşmayı imzalamak zorunda kaldık. Tüm engellere rağmen filmin çekimi planladığım süre içinde tamamlandı.

YENİ BİR SÜREÇ BAŞLIYOR ^{Sineray laboratuvarında yaptığım negatif banyo provaları bozuk çıkınca negatifleri safok stüdyosunda yıkatmaya karar verdim. Daha sonra,}
İHBAR! ~~...~~ ^{...} ~~...~~ ^{...} filmin geri kalan işlemlerini tamamlamak üzere Sineray laboratuvarına girdik. Daha ilk günden laboratuvar sahibi Erol Ağakay ile müdürü Erol Şenbecerir'e filmi Cannes film festivaline göndermek istediğimi bunun için de işlemlerin çabuk bitmesi gerektiğini söyledim. Bunun üzerine onlar, Martın en geç 20'sinde filmi teslim edeceklerini söylediler... Stüdyoda bilinçli yapıldığı duygusunu uyandıran aksilik ve engeller ortaya çıkmaya başladı. Bu nedenle de film söz verilen tarihten altı gün sonra ancak tamamlanabildi.

Filmin gösteri kopyası 26 Mart Cumartesi günü tamamlandı. Aynı günün akşam üzeri Erol Ağakay ve Erol Şenbecerir ile hesaba oturduk. Çıkardıkları hesap için başında verdikleri hesabı aştığı gibi yine işin başında verdikleri söz olan "borcun yarısının peşin yarısının da 6 ay vade ile ödenmesi"ni kabul etmediler. Üstelik henüz teslim almadığımız ve Erol Ağakay'ın Mimeray isimli matbaasına ait olan afiş ve lobi gibi malzemenin masrafını da hemen o gün ödememizi aksi halde filmi teslim etmeyeceklerini söylediler... Sonunda borcumuzun büyük bir kısmını

ödedik ve geri kalan az bir miktar için de bir hafta süreli çek verdik. Bunun üzerine Erol Ağakay faturaları Pazartesi günü Mimeray matbaasından alabileceğimizi söyledi. İstekleri üzerine fatura için vergi numarasının yanısıra P.K.'nu da verdim. Fakat, bunu yeterli bulmadılar ve şirket yazıhanesi olarak kullandığımız kaldığımız evin adresini de ısrarla istediler. Ayrıca, filmin telesine sinin de (videoya geçirilme işlemi) nerede ve ne zaman yapılacağını defalarca sordular ve "Akın Video"da yapılacağını öğrendiler.

26 Mart Cumartesi günü saat 18.00 sularında Sineray'dan ayrıldık. 18.30'da Akın Video'daydık. Buranın yetkilisiyle aramızda çıkan teknik bir anlaşmazlık sonucu telesineyi orada yaptırmaktan vazgeçtik ve Pazartesi günü başka bir yere yaptırmak üzere filmeleri yazıhaneye bıraktık...

Mart başında ilişki kurduğumuz Cannes film festivali yetkilileri filmin alt yazılı bir kopyasını 15 Mart'a kadar göndermemizi istemiş biz 20 Mart'a kadar zaman almıştık. Bütün çabalarımıza rağmen 10 gün gecikmiştik. Pazartesi günü telesine yaptırdıktan sonra filmi denetleme kuruluna verecek ve oradan da Cannes'a gönderecektik.

FİLMLERİ DE TUTUKLARLAR

(Erol Ağakay'ın daha sonra anlattıklarına göre)

Biz laboratuvarдан çıktığımız ~~kan yarım saat~~ sonra Gayrettepe Emniyet Md.'ne bağlı 3 polis laboratuvara gelmiş. Erol Ağakay bu sırada şehir dışındaymış (Demek ki biz oradan ayrıldıktan ~~sonra yarım saat~~ gibi kısa bir süre içinde şehir dışına çıkmış). Koca laboratuvarın sorumluluğunu Erol Şenbecerir'in 17 yaşındaki oğlu Soner üstlenmiş ve polislere Kara Sevdalı Bulut ve bizim hakkımızda aşağıdaki yazılı begeyi vermiş. Şahit olarak da stüdyonun gece bekçisi gösterilmiş.

TESPİT ZABIT VARAKASI

.....Filmin konusu sorulduğunda; kadın oyuncunun kendi evinin balkonunda yasaklanmış kitapları yakması, memur olan kocası ile sürtüşmesi, kadın oyuncunun polis tarafından işkence gördüğünü ve onun için yaktığını, bu olaydan sonra yatak odasına gidip seviştikleri sırada bir polis minibüsünün silahlı kişilerle yatak odasından alıp götürüldüklerinin görüntülediği stüdyo yetkilisi Soner Şenbecerir tarafından anlatılmış, filmin sahibi Muammer Üzer tarafından filmin negatifi umatik kasetlere ve video kasetlere başka stüdyolarda aktarılmak üzere,.....

(NOT: Yazım hataları iddianame sahibine aittir.)

Soner, ayrıca delil olarak da filmin afişini ve (Erol Ağakay'ın bize henüz basılmadığını söylediği) lobilerini Ağakay'ın masasının üzerinde bulup polise vermiş. Daha sonra, polis Akın Video'ya telefon etmiş ve oradan ayırıldığımızı öğrenmiş. Bunun üzerine Soner filmin eşlemesini yapan Cevat Sezer'den arkadaşım Hikmet'i ~~telefonunu~~ telefonunu alıyor. Cumartesi akşamı (2 defa) ve Pazar sabahı Hikmet'i arayıp ısrarla benim adresimi ve oturduğum semti soruyor... Oysa ki benim adresim onlarda vardı. İki gün boyunca çocuğa benim kaldığım adresi sordurtmalarının nedeni ya benim ellerindeki şirket adresinde değil de başka yerde kaldığımı sanmaları ya da daha büyük bir olasılıkla adresimin polise Erol Ağakay tarafından verildiği şüphesini uyandırmamak ve "ihbarcı" durumuna düşmek için olabilir... Eğer adresi Hikmet'den alabilselerdi Erol Ağakay'ın polis geldiğinde laboratuvarında olmadığını kanıtlayacaklardı. Ama bu durumda, adresi Hikmet'ten alamadıklarına ve bu adres başka hiç kimsede bulunmadığına göre Erol Ağakay'dan alındığı Erol'un polis geldiğinde şehir dışında olduğunun doğru olmadığı ortaya çıkıyor.

27 Mart Pazar günü saat 12.50'de 3 kişiden oluşan (Emniyet Güvenlik Şb. Md. Basın Film Kontrol Bürosu'ndan) sivil polis grubu kaldığımız eve geliyorlar ve o sırada evde bulunan Atilla Üzer'e "filmin yurt dışına kaçırılacağına dair ihbar aldıklarını ve bu nedenle filmi alacaklarını" söylüyorlar... Antrede yığılı duran filmleri görünce "yurt dışına kaçırılacağı" ihbarının asılsızlığını anlıyor fakat, buna rağmen filmin kopyasını ve negatif ^{lerini} alıyorlar. Filmlerle beraber evden ayrılırken Atilla'nın ve benim ifade vermek üzere Gayrettepe'ye gelmemizi ve bu arada filmi tekrar Sineray'da izleyeceklerini söylüyorlar.. (Arama izni olmadan ev basıp, sansürcü bile görmemiş bir filmin kopyasına ve negatifine nasıl el koyuyorlar?) Filme el konulduğu haberini aldığım da hayatımın en büyük şokunu yaşıyorum, ardından gelen günlerde sinir krizleri geçiriyorum ve sanat hayatımda yeni bir dönem başlıyor... Sanatımın yargılanması dönemi....

İlk günler Kara Sevdalı Bulut'un "Yorgun Savaşçı"nın ve Yılmaz Güney'in filmlerinin (Bilindiği gibi İstanbul Sıkıyönetim komutanlığınca 100'ün üzerinde Yılmaz Güney filmi piyasadan toplatılmış ve yok edilmiştir.) akîbetine uğrayacağından korkuyordum ve sanırım bundan kıl payı kurtuldu.

*Macit Akman,devlete 40 milyon liraya mal olan "Yorgun Savaşçı"adlı diziyi yaktırdığını söyledikten sonra Sonhavadis ve Güneş gazeteleri muhabirleriyle şu konuşmayı yapmıştı:

- Yaktırdım kardeşim...Çünkü sakıncalıydı

- Romanı okumuş muydunuz?

- Okudum,fena değildi.Bilirsiniz Kemal Tahir solcudur.Ama iyi solcudur.Her şeyden önce devlete saygısı vardır.Benim için önemli olan yazarın solcu veya sağcı olması değil,senaryonun ve filmin iyi olmasıdır.

-Filmi seyrettiniz mi?

-Hayır..

- Senaryoyu okudunuz mu?

- Hayır

- O zaman yaktırma kararını nasıl verdiniz?

- Filmin iyi olmadığını bana söylemişlerdi... (Nokta Dergisi)

.....

** Sanatsız kalan bir ulusun hayat damarlarından biri kopmuş demektir.Efendiler, hepiniz mebus olabilirsiniz...Vekil olabilirsiniz...Hatta cumhurreisi olabilirsiniz.. Fakat sanatkâr olamazsınız.Hayatlarını büyük bir sanata vakfeden bu çocukları sevelim.(ATATÜRK)

YAKILACAK FİLMİN MÜSADERESİNE...

Avukatımız Burhan Apaydın'ın devreye girmesiyle film afiş ve lobileriyle birlikte Beyoğlu adliyesine sevk ediliyor.Filmlerle birlikte savcılığa gönderilen 5 sayfalık izlenim tutanağı şu şekilde sona eriyor:

".....Filmin baştan sona devlet güçlerini küçük düşürücü sahnelerin bulunduğuna dair işbu izlenim tutanağı imza altına alınmıştır.Ayrıca,işkence esnasında sakat kalan bir kadın imajı yaratılmak istenmiştir."

Bunun üzerine savcı aşağıdaki iddianemeyi hazırlıyor ve Kara Sevdalı Bulut 3.Sulh ceza mahkemesine sevkediliyor.

(İddianame)

7/A

7/A

Hiz.No:1988/3974
Es.No:1988/1853
Ad.No:1988/674

491E

İ D D İ A N A M E
BEYOĞLU () SULH CEZA HAKİMLİĞİNE

DAVACI : K.H
SALIK : ATILLA ÖZER. Ali oğlu, Ülke'den 1965'de doğma, Bilecik
İli, Pazaryeri İlçesi Muf. "ayıklı olup, Beyoğlu Atla-
ma Sok. 13/2'de oturur.
SUÇ : NİZAMLARA AYKIRI DAVRANIŞ
SUÇ TARİHİ : 26.3.1988
KANUN MADDESİ : T.C.K.nun 526/1, maddesi.

Yukarıda kimliği yazılı sanığın adresinde belirtilen yerde bulunan K'no Mokatik Film ve Video şirketinin sahibi olduğu, bu sanığın yabancı ve işveç uyruklu bulunan amcası Muammer Özer'in senaryosunu yazdığı ve rejisörlüğünü yaptığı Türkiye'de (Kara Sevdalı Bulut) adındaki filmi yaptığı, sanık bu filmi henüz oynatmadan ve satışa çıkarmadan bir ihbar üzerine güvenlik şube müdürlüğüne yapılan aramada emanette kayıtlı bulunan bu filme el konduğu, yapılan tahkikatta sanığın yabancı uyruklu bulunan bu şahsa bu filmi yaptırırken (Sinema, video ve Müzik Eserleri yapımcıları ile film çekmek isteyen yabancılar ve yabancılarla yapılacak ortak yapımlar hakkında yönetmelik)'in 7. maddesine göre bu filmi çekmeden evvel usulüne uygun olarak Kültür ve Turizm Bakanlığından izin alması gerekirken bu izin almadan film yaptığı ve bu suretle belirtilen yönetmeliğe aykırı davrandığı anlaşıldığından sanık hakkında amme davası açılmıştır.

Duruşmasının mahkemenizde yapılarak yazılı kanun maddesine göre cezalandırılması ve T.C.K.nun 36. maddesine göre emanette bulunan film'in müsaderesine karar verilmesi iddia olunur. 31.3.1988

Sedat MUSLU-15231
BEYOĞLU C.SAVCI YRD.

TEVZİİ KANUNİ

614/1988
Hakim

MUHBİR KİM ?

29 Mart Salı günü Mimeray matbaasına gidip Erol Ağakay'ı buluyoruz. Matbaada bulunan herkesin önünde Ağakay'a ihbarı Sineray'ın yaptığından şüphelendiğimizi söylüyorum. Ağakay paniğe kapılıyor ve aramızda elektrikle bir konuşma geçiyor.... Erol'dan afiş ve lobilerle birlikte parasını ödediğimiz faturaları istiyorum. Pazartesi günü hazır olacağını söylediği faturaları vermeyi kabul etmiyor. Daha sonra onun teklifi üzerine konuşmak için yazıhanesine giriyoruz... Kendisine, Cumartesi ve Pazar günü neden adresimi arattığını ve bana "yok" dediği lobi resimlerini polise verdiğini sorduğumda bunlardan haberi olmadığını ve polislerin stüdyoya geldikleri sırada şehir dışında olduğunu söylüyor. (sf....)

Uzun konuşmamızın sonunda Erol Ağakay'a söylediğim son söz şu oluyor:

"Ben ihbarın Sineray'dan yapıldığına inanıyorum. Bu şüphemi doğrulayan olaylar, tanıklar ve konuşmalar var. Sen, Sineray ve Mimeray'ın sahibi olarak ihbarın Sineray'dan yapılmadığını kanıtlamalısın. Kanıtlayamazsan; sen, şirketinin müdürü Erol Şenbecerir ~~ve~~ tutanakta imzası bulunan ^{Soner Şenbecerir ve} gece bekçisi bizi "ihbar" etme suçunu kabullemiş olursunuz."

Bu konuşmanın ardından, 26 Mart günü tek ödeme olarak yaptığımız hesabın faturasını aldık. Aradan bir hafta geçmişti ki, Erol Ağakay'dan 235.000 liralık bir geri ödeme çeki geliyor. Meğer bizden fazla para almışlar... Acaba bu davranışları ^{an} ~~anlamı neydi?~~ anlamı neydi?

Bu güne kadar Erol Ağakay ihbarın Sineray'dan yapılmadığına dair en küçük bir açıklama getirmedi. Bu süreç içinde, kafamı kurcalayan sorulara hala yanıt bulabilmiş değilim... Bu, görüldüğünden daha geniş çaplı bir komplo muydu? Olaya Yeşilçam'dan başkaları da karışmış mıydı? Mesela, o günlerde Erol Ağakay'ın iş ortağı ve yakın arkadaşı olan Kadri Yurdatap ile Sineray stüdyolarında iki defa karşılaşmıştım... Kadri Kadri'nin Stockholm'e telefon edip "o filmi ^{size} ~~size~~ yaptırmayacağım" sözleri aklımdan çıkmıyordu. Üstelik polisler filmi alıp adliyeye sevkettikten sonra "Kara Sevdalı Bulut Gece Yarısı Ekspresi gibi filmmiş" dedikodularını Yeşilçam'a yayan da ~~Kadri~~ Kadri'ydi, hem de bunu Erol Ağakay'dan duyduğunu söyleyerek... Yeşilçam'ın tanınmış yapımcılarından İ.A.'nın konuyla ilgili söyledikleri de çok ilgi çekiciydi: "...10-15 Mart tarihleri arasında Gayrettepe'ye işim düştü. Yetkili biriyle görüşecektim. Görüşme esnasında bu kişi -ihbar aldık. Sineraydan bir filme el koyacağız. Bir hafta sonra laboratuvardan çıkıyormuş. -dedi. Mart sonlarına doğru tekrar görüştüğümüzde ise "İhbar edilen filmi aldık. Aslanım, bizden kaçarmı? dedi."

Bütün bunlar ihbarın çok önceden yapıldığının fakat, nedense filmi almak için

stüdyodan çıkmasının beklendiğinin bir kanıtıydı!.. Laboratuvardan çıktıktan on-on-beş dakika sonra polislerin gelmesi ve peşimize düşmesi ne büyük rastlantı!..

TAVAN ARASINA ATILAN ONURUMUZ

Adliye emanetinin depolarında yer kalmadığı için filmin 16 kutudan oluşan negatif ve pozitif kopyaları adliyenin tozlu tavan arasına atılıyor. Kutuların içinde bulunduğu bez çuval yırtılıyor ve kutular pisliklerin arasına karışıyor. Daha sonra Atila'nın çabalarıyla sağlam bir çuvala konuyor ve mühürlenerek tavan arasına oranla daha iyi koşulları olan bir depoya konuyor... Üçbuçuk ay tavan aralarında toz, aşırı sıcak ve rutubet altında çürümeye yüz tutan filmler verilen dilekçeler ve basında çıkan yazıların etkisiyle olacak Türk Film Arşivi'nin korunmasına teslim ediliyor.

İlk duruşmayı beklerken, filmin adliye emanetine teslim edilmesinden aşağı yukarı on gün sonra iki polis duruşma hakimine gidiyor ve filmin kendilerine geri verilmesini istiyor... Hakim polisleri azarlıyarak makamından kovuyor..

Polisler filmleri neden almak istediler?
YABANCI YÖNETMEN

Polis, filmi alırken benim yabancı uyruklu olduğumu bilmiyordu. Filmin peşine düşmesinin tek nedeni yurt dışına kaçırılacağı(!) ihbarı ve dolayısıyla da içeriği idi... Benim İsveç uyruklu olduğumu filmi götürürlerken "tutanak" hazırladıkları sırada Atila'dan öğreniyor ve filmin alınmasına gerekçe olarak gösteriyorlar. Böylece filmin tutuklanması sözde çok yasal bir nedene bağlanıyor ve "gece yarısı ekspresi" iddiası "gündüz yarısı ekspresi"ne dönüştürülerek baskı falan yapılmadığı kanıtlanmaya çalışılıyordu.. Fakat, gözden kaçan bir nokta vardı.. Dünyanın hiçbir ülkesinde "prodüktör izin almadan yabancı uyruklu elaman çalıştırdığı için" filmlere el konulmaz ve hiçbir savcı böyle bir nedenle yapımı için hapis cezası ve film için de "müsadere" istemez...

İDDIANAME 'den.

".....Muammer Üzer'in senaryosunu yazdığı ve rejisörlüğünü yaptığı Türkiye'de (Kara Sevdalı Bulut) adındaki filmi yaptığı, sanık bu filmi henüz oynatmadan ve satışa çıkarmadan bir ihbar üzerine güvenlik şube müdürlüğünce yapılan aramada emanette kayıtlı bulunan bu filme el konduğu, yapılan tahkikatta

sanığın yabancı uyruklu bulunan bu şahsa bu filmi yaptırırken(Sinema, video ve Müzik Eserleri yapımcıları ile film çekmek isteyen yabancılar ve ! yabancılarla yapılacak ortak yapımlar hakkında yönetmeliğin 7.maddesine göre bu filmi çekmeden ~~xxx~~ ^{evvel} usulüne uygun olarak Kültür ve Turizm Bakanlığın- dan izin alması gerekirken bu izni almadan film yaptığı ve bu ~~suretle~~ belirtilen yönetmeliğe aykırı davrandığı anlaşıldığından sanık hakkında amme davası açılmıştır. Duruşmasının mahkemenizde yapılarak yazılı kanun maddesine göre ~~xxxix~~ cezalandırılması ve T.C.K.'nun 36.maddesine göre ~~xx xxx~~ emanette bulunan filmin müsaderesine karar verilmesi iddia olunur."

***Sokrates'in ~~x~~ karısı:"Ah bu ~~insanlar~~ insafsız yargıçlar!Seni haksız yere öldürüyorlar"diye ağlayıp sızlanırken,Sokrates"Ya haklı olarak öldürseler daha mı iyi olurdu?" demiş.(MONTAIGNE)

Üstelik,ben "Bir Avuç Cennet" filminin yapımı ~~xx~~ sırasında da yabancı uyruklu- dum...Kara Sevdalı Bulut'un çekimlerine ~~gix~~ Türk vatandaşlığı ile ilgili başvuru- mun o günlerde gerçekleşeceği sanısıyla izin almaya gerek görmeden girmiştım. ~~ama~~, iki yıldır bitmeyen bürokratik işlemler başıma yığıla işin açılmasına neden oldu.

BİR FILMİN KURTULUŞU

(APATIDIN'IN SAVUNMASI 10/A)

Kara Sevdalı Bulut 27 Mart 1988'de tutuklandı 17 Ağustos 1988'de ~~beraat~~ etti.Bu süre içinde 5 mahkeme oldu.Stockhol- İstanbul arasında mekik dokurken sinirlerim harab oldu,her geçen günle beraber maddi manevi ~~xxxxxxx~~ onarılamaz kayıplarımız oldu,film aylar boyu kaldığı sağlıksız ortamda ~~xxxxx~~ tahrip oldum ve ben,sanata ve sanatçıya reva görülen bu işkenceyi iliklerimde hissettim.

~~beraat~~ kararıyla birlikte ~~filmler~~ filmleri arşivden teslim aldığımız gün ~~xxxxxx~~ & tüm ~~ççektiklerimi~~ unutmuş yeniden ~~doğmuş gibiydim~~.

Filmin tutuklanmasından özgürlüğüne kavuşmasına kadar geçen süre içinde yurt dışındaki sinema kuruluşlarından olayı kınayan mektuplar gelmiş,yerli ve yabancı basın olaya ~~xxx~~ geniş yer vermiş ayrıca yine yurt dışındaki bazı dağıtımcılar ve TV şirketleri filme talip olmuşlardı.Bütün ~~x~~ bunların yanısıra filmin kurtuluşu için ~~ya~~ yılmadan mücadele eden birkaç dostun katkıları çok önemliydi... (Beraat kararı) 10/8

SANSÜR VE İKİNCİ TUTUKLULUK
Eylül'un son haftası(6 aylık bir gecikmeyle de olsa) filmin telesinesini yaptırdık- tan sonra Antalya film Festivaline katılmak üzere (30 Eylül Cuma)Sesam yetkili- lerine teslim ettim.35 mm'lik kopyasını da ~~xx~~ Tanju Gürsu ile anlaştığımız ~~gibi~~ Pazartesi günü verdim,

Bir video kopyayı da Salı günü Sansür Heyeti'ne ~~teslim ettim~~.
Perşembe günü saat 14.30'da alt komisyon toplanıp filmi izliyor ve üst komisyona ~~sevk ediyor~~. Normal olarak üst kurulun denetlemesi için aradan belli bir süre geçer ~~xxxxxx~~ ^{ama} ~~beraat~~,bizim şansımıza(!) sansür ~~heyeti~~ ^{kurulu} ~~heyeti~~ ~~xxx~~ yetkililerinin ifadesine göre sansür tarihinde görülmemiş bir rastlantı gerçekleşiyor ve üst komisyon aynı gün birkaç saat içinde toplanıyor...Doğal olarak,önce ihbar,sonra

NOT:Yazım hataları iddianame sahibine aittir

Burhan APAYDIN
AVUKAT

BEYOĞLU 3.SULH CEZA MAHKEMESİ
SAYIN HAKİMLİĞİNE

Duruşma günü beklemeksizin
inceleme yapılarak karar ve-
rilmesi dileğiyle.

Dosya No.1988/491

1- İstanbul Güvenlik Şb.Müdürlüğünce el konulan (Kara Sevdalı Bulut) adındaki film'in negatif ve pozitifleri alınarak Beyoğlu C.Savcılığına teslim edilmiştir.Bunlar Savcılık Emanet defterinin 988/3974 ve zaptolunan eşya defterinin 988/293 numarasına kaydedildikten sonra Emanete gönderilmiştir.

Emanet Dairesinde film'in negatif ve pozitiflerinin bozulmadan saklanacağı bir yer mevcut değildir.29.3.1988 tarihinden bu yana (Kara Sevdalı Bulut) filminin özellikle " negatif " leri bozulma tehlikesi altına girmiştir.Film'in negatifleri dış etkenler altında bozulduğu takdirde film kullanılıp oynatılması mümkün olmayan bir duruma düşer.Böyle bir sonuç,sanat'a ve sanatçıya büyük bir darbedir ve sanat eserini tehrip demektir.

2- Mahkemenizde açılan dava, film'in çekiminden önce Kültür ve Turizm Bakanlığından izin alınmadığı nedenine dayandırılmıştır. Halbuki (Sinema,Video ve Müzik Eserleri Yapımcıları ile film çekmek isteyen yabancılar ve yabancılarla yapılacak ortak yapımlar hakkında Yönetmelik) in 7.nci maddesinde aynen ('ürkiye'de ticarî amaçlı film çekmek isteyen yabancı gerçek ve tüzel kişiler; bunlar adına faaliyet gösteren T.C.uyruklu gerçek ve tüzel kişilerle Kültür ve Turizm Bakanlığından izin almak zorundadırlar')

denilmektedir.

Müvekkilim aleyhine açılan davada TCK.nun 526/1.maddesinin uygulanması istenilmiştir.Bu madde (Selahiyette tar mercilerin emirlerine itaatsizlik) eylemlerinin cezalandırılmasına ilişkindir.

Resmi Gazetenin 26.6.1987 tarih ve 19499 sayısında yayınlanan ilgili Yönetmeliğin 17.nci maddesinde (Çekim izninin iptali) başlığı altında 7.nci madde hükmünü de kapsamına alacak şekilde (Film çekimlerinde Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edilmesi halinde, Kültür ve Turizm Bakanlığınca çalışmalar durdurulur ve çekim izni iptal edilir.) denilmektedir.

Bu durumda Yönetmelik hükümlerine aykırı hareketin müeyyidesi 17.nci maddede gösterilmiştir.Kültür ve Turizm Bakanlığı,Film çekimlerinde Yönetmelik hükümlerine aykırı hareketin saptanması sonucunda"sadece film çalışmalarını durdurur ve çekim iznini iptal " edebilir.Bunun dışında TCK.nun 526.ncı maddesinin uygulanması olanağı yoktur.Yönetmelik hükümlerine " film çekimlerinde aykırı hareket edilmesi " halinde ; Kültür ve Turizm Bakanlığı aykırı hareket son buldukta veya aykırı hareket düzeltilmekte film çalışmalarına engel olan kararı kaldırır ve iptal ettiği çekim izninin yerine yeni bir çekim izni verir.

Belirttiğim nedenlerle ortada bir suç bulunmadığından TCK.nun 36.ncı maddesine göre bir müsadere de bahse konu olmaz.

Kaldı ki,TCK.36.ncı maddesinin olaya uygulanması mümkün değildir.Zira bu madde,suçun işlenmesinde kullanılan araç veya eşyanın zapt ve müsaderesini kapsamına almıştır.Film çekimlerinde Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket ile suç oluşturan eylemin ne olduğunu birbirinden ayırmak gerekir.Zapt edilecek veya müsadere olunacak araç ve eşya,suçun işlenmesinde vasıta olan maddedir.Sanık suçunu bununla işlemiştir.Veys bu maddenin kendisinde bulunuşu ile suç olmuştur.

Burhan APAYDIN
AVUKAT

Yönetmelik hükmünde, Turizm ve Kültür Bakanlığın-
dan izin alıp almamak şahsi bir eylem oluşturmaktadır. Film'in
negatif ve pozitifleri, bu eylemin dışında kalmaktadır.

3- İddianamede sanık olarak gösterilen Atilla
Özer; (Kara Sevdalı Bulut) filminin sahibidir. Mahkemenizdeki
davanın açılmasına ait 31.3.1988 tarihli iddianamede sanık olarak
Atilla Özer'in gösterilmesine mukabil, iddianamenin olay kısmın-
da sanık Atilla Özer'den hiç bahsedilmemekte ve film'in senar-
yosunu yazan ve rejisörlüğünü yapan kişinin sanığın amcası Muammer
Özer olduğu belirtilmektedir. Bu durumda eylemin izafe olunacağı
kişi Muammer Özer'dir. Fakat, aynı iddianamede film'in sahibi sanık
Atilla Özer gösterilmiştir. Yönetmeliğin 7. maddesi ise, Türkiye'de
ticarî amaçla film çevirecek gerçek ve tüzel kişilerin Kültür ve
Turizm Bakanlığından izin alma mecburiyetini getirmiştir. İddia-
namede Muammer Özer film'in sahibi olarak kabul edilmemekle Yö-
netmeliğin 7. maddesinin ihlâli bahse konu edilemez. Sanık Atilla
Özer'in ise, film sahibi olarak Kültür ve Turizm Bakanlığına müre-
caat ile ticarî amaçla çekeceği filminin iznini almak mecburiyeti
yoktur.

Görülüyor ki, davanın sonuçlanması halinde
mahkemenizce (Kara Sevdalı Bulut) filminin negatif ve pozitif-
lerinin müsederesine karar verilebilmesi de mümkün değildir.

4- Film'in negatif ve pozitiflerinin adli ema-
nete alınması, Anayasanın 27. maddesinde yer alan "sanat hürriyeti-
nin " çiğnenmesi sonucunu yaratmıştır. Böylece Anayasada yer veri-
len İnsan Hak ve Hürriyetlerinin kısıt üzerinde kalmış olduğu
gerçeği de bir kere daha saptanmış olmaktadır. İddianamenin içe-
riğinden anlaşılacağı üzere, film'in pozitif ve negatifleri İstan-
bul Güvenlik Şb. Müdürlüğünce yapılan bir ihbara dayalı olarak
zept edilmiştir. İhbarın kimin tarafından yapıldığı belli olmadık-
ten başka ihbarın doğru olup olmadığı ve gerçek vakialara dayanıp
dayanmadığı dahi araştırılmamıştır. Asılsız ve dayanaksız ihbarlar
.../...

Burhan APAYDIN
AVUKAT

değer verilmek suretiyle Güvenlik Şb.Müdürlüğü polis görevlileri Anayasa kurallarını çiğnerler ise, o memlekette İnsan Hak ve Hürriyetlerinden bahsedilemeyeceği gibi vatandaşın güven içinde yaşaması da düşünülemez.

Bu durumda, Anayasanın güvencesini ancak bağımsız Yargı teşkil edeceğinden ; Fikir ve Sanat Hürriyeti/^{ne} düşünce ve kanaat hürriyeti/^{ne} indirilmiş bir darbe niteliği taşıyan müsadere durumuna mahkemenizin duruşma gününü beklemeksizin dosya üzerinden inceleme yapmak suretiyle son vermesi gerekmektedir. Bu tür hareketlerle Devletin dış itibarı zedelenmektedir. Kara Sevdalı Bulut filmi Türkiye'yi temsilen Uluslararası film festivallerine katılmak amacıyla hazırlanmış ve tamamlanmıştır. Film'in festivalere katılmadan önce yurt içinde ve dışında oynatılması gerekmektedir.

Her film, ülkenin sanat ve kültür yaşamında önemli bir rol oynayan ve gelecek kuşaklara kalan bir servettir. Film'in negatiflerinin adli emanetin soğuk ve rutubetli yerlerinde ve her türlü muhafazadan yoksun olarak bırakılmakta devam edilmesi sonucunda bir emek mahsulü olan bir sanat eseri mahfud edilmiş olacaktır. Sanat Eserlerinin yasaklandığı veya yok edildiği devir tarihte ortaçağ olarak nitelendirilmiştir. Türkiye'ye geri çağlara doğru itmeye kimsenin hakkı yoktur. Filmle uğraşan herkes bilir ki ; film çok hassas selüleli bir maddeden yapılmıştır. Üzerindeki görüntünün oluşmasını sağlayan kimyasal madde; ışığa, soğuya-sıcağa, rutubete, teza ve hava değişimine karşı aşırı derecede hassastır. Bunların yanı sıra filmlerin iyi korunmaması halinde, kısa sürede renk ve görüntülerin bozularak tamamen yok olma tehlikesinin de var olduğu bilinen bir gerçektir. Bu nedenle, filmler bu tür tehlikelerden uzak tutulmak için özel şartları haiz yerlerde korunur. Beyoğlu Adliyesinin emanetinde bulunan (Kara Sevdalı Bulut) isimli film'in bir kopyesinin ve orijinal negatifinin yukarıda belirttiğimiz tehlikelere maruz kalacağı muhakkak bulunmakla kanunlara aykırı olarak müsadere olunan Kara Sevdalı Bulut filmi nin negatif ve pozitifinin - duruşma sonunda verilecek karara

Burhan APAYDIN
AVUKAT

kadar saklanılmak üzere - yeddiemin sıfatıyla müvekkilim Atilla Özer'e teslimine karar verilmesini talep ve rica ederim.

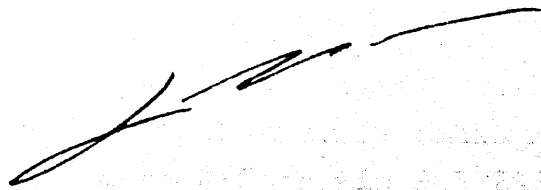
Saygılarımla.

2.5.1988

Ssnk
Atilla Özer
vekili

Avukat Burhan APAYDIN

Eki _____ :
Vekaletname.

T.C.
B E Y O Ğ L U
3. SULH CEZA MAHKEMESİ

ESAS NO :1988/491
KARAR NO :1988/1158
C.SAV.NO :1988/1853

K A R A R

HAKİM :ORHAN EMİN AKYALÇIN-12959
KATİP :SEYHAN TÜRKMEN

DAVACI :K.H
SANIK :ATILLA ÖZER: Ali oğlu, 1965 d.lu, Beyoğlu atlama sok.
N:13/2 sayılı yerde bulunur.

SUÇ :NİZAMLARA AYKIRI DAVRANIŞ
SUÇTARİHİ :26.3.1988

Sanık Atilla Özer hakkında Nizamlara Aykırı Davranış suçundan Beyoğlu C.Savcılığının 31.3.1988 tarih ve 1988/1853-674 sayılı iddianamesi ile kamu davası açılarak, TCK'nun 526/1 maddesi gereğince cezalandırılması istenmiştir.

Dosya incelendi.
GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ

Kinemozaik film ve video şirketinin sahibi Atilla Özer'in önce uyruklu Muhammer Özer'e senaryosunu yazdırıp, rejisörlüğünü yaptırdığı, "Kara Sevdalı Bulut" adlı filmin çekiminden önce Kültür ve Turizm Bakanlığından izin alması gerektiği. Bu izin alınmadığı. Bu sebeplede Sinema, Video ve Müzik aletleri yapımcıları ile film çekmek isteyen yabancılar ve yabancılarla yapılacak ortak yapımlar hakkında yönetmeliğin 7.maddesine aykırı hareket edildiği. İddia edilmiştir.

Kinemozaik film ve video şirketinin sahibi Atilla Özer'dir. Ve T.C. tabiyetindedir. İddianamada sanık gösterilende budur.

27.11.1987 tarihli Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Video ve müzik eserleri yapımcısı belgesi vardır.

15.12.1987 tarihinde adı geçen şirketçe Se-Sam yönetim kurulu başkanlığına bu filmin çekimi için müracaat edilmiştir.

Se-Sam yönetim kurulu başkanlığı 16.12.1987 tarih ve 1987/169 sayı ile İstanbul Valiliğinden müracaat etmiş aynı gün onay alınmıştır.

Bahis konusu yönetmeliğin 7.maddesi Türkiyede ticari amaçla film çekmek isteyen yabancı, gerçek ve tüzel kişilerden veya bunlar adına faaliyet gösterenlerden bahsetmektedir.

Halbuki film kinemozaik film ve video şirketi adına çekilmiştir. Sahibi Türk Vatandaşı Atilla ÖZER'dir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı fi'ri ve sanat eserleri başkanlığının 3.8.1988 tarihli ve 16730 sayılı cevabi yazılarında senaryosunun bakanlığa incelenmesi yapımcısının isteğine bağlıdır. Yabancı rejisör için bilgi verme mükellefiyeti vardır.

Şu hale göre iddianamada belirtilen film çekmek isteyen yabancılar ve yabancılarla yapılacak ortak yapımlar hakkındaki yönetmeliğin 7.maddesiyle izin almadan çekim yapma suçunun unsurları doğmamıştır.

Bu sebeple müsnet suçtan sanığın BİRAATİNE Emanette kayıtlı filmlerin hükmü kesilmiştir on sonra

SAYFA-2,

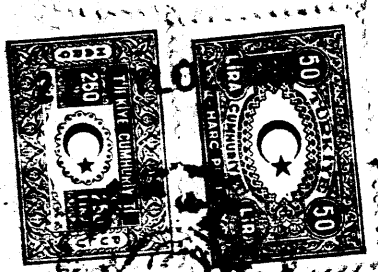
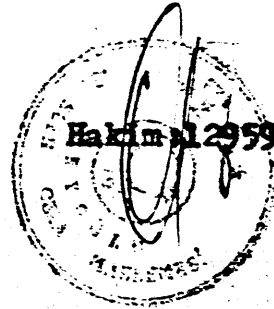
ilgili fiila şirketine iadesine.

Yargıtay Yolu açık olmak üzere sanık ve sanık vekilinin yüzüne karşı verilen karar alenen ve usulüne okunup anlatıldı.

17.8.1988

Katip

22 EYLÜL 1988

15008

ve aylarca mahkemede
sürünen

polis ~~in tutuklaması~~ daha sonra savcı iddianemesi ile mihlenen Kara Sevdalı Bulut saat 17.30'da Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 9.maddesine göre RED yanıtı alıyor.

İKİ YÜZÜ KESKİN RIÇAK

9.MADDE: Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü, milli egemenlik, cumhuriyet, . . . milli güvenlik, kamu düzeni, genel asayiş, kamu yararı, genel ahlak, genel sağlık açısından suç ve . . . suça teşvik unsurunu ihtiva eden, dış siyasete aykırı, milli kültür, örf ve adetlerimize uygun olmayan film, video ve müzik eserlerinin gösterilmesi ve icrasına izin verilmez.

Sansür sonucunu öğrenmek için orada bulunan basın danışmanımızın tanık olduğu konuşmalar da oldukça ilgi çekici...Filmi seyreden üst komisyon üyelerinden biri . . . diğerlerine "...çok güzel bir film ama, bizden geçemez..." diyor. Yine, bir gazeteci arkadaşın alt komisyon üyesinden duydukları da aynı doğrultuydu"...Kara Sevdalı Bulut Antalya'ya katılan filmlerin en iyisiydi ama, maalesef geçiremedik..." Nedense, filmi yasaklayan herkes çok beğendiğini söylüyordu. Örneğin son aşamalarda konuştuğumuz bir sansür yetkilisi kişisel görüşlerini açıklarken filmi çok beğendiğini ama, içinde yer alan imajların polisi küçük düşürdüğünü söylüyor.. Daha tutuklanma aşamasında filme el koyan komiser de filmi ~~beğendiğini~~ ama, imajlardan rahatsız olduğunu söylemişti. Basın danışmanımız sansür heyetinin kararını öğrenmek istediğinde sansür yetkilisi "oy çokluğuyla red.. Artık Antalya'ya da katılamayacaksınız..." diyor. Aynı gün ön jüri üyeleri de Antalya'ya gidecek olan filmleri belirlemekteler. Tanju'dan gelen "Kara SEvdalı Bulut sansürde takıldı Antalya'ya gidemez" haberi üzerine filmi listeden çıkarıyorlar.. Rivayete göre, Atatürk Nazım Hikmet için "Onun önce ka- fasını kesereksiniz sonra da oturup başucunda ağlayacaksınız demiş." 11 Ekim Salı günü sansür kararı resmileşiyor ve yazılı olarak açıklanıyor.

FILMIN ONUR DİPLOMASI

(Sansür kararı) 11/A

*....Sansür ilke olarak bir düşüncenin . . . açıklanabilmesini izne bağlı tutmak anlamına gelmektedir. Sinemanın kapsamı ne olursa olsun, bu yolla bir düşüncenin açıklanabilmesi izne bağlı kılınmaktadır. Düşüncenin açıklanmasının izne bağlı tutulması düşüncenin ve sanatın serbestçe açıklanabilmesi olanağını ortadan kaldırmakta, bir bakıma özgürlüğün özünü yoketmektedir.

~~Organisasyonun sansürü gençliği . . . : . . .~~ (Sinema Filmlerinin sansürü kollogyumu raporlar-tartışmalar-25 Mayıs 1978-)

11/A

T. C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
Fikir ve Sanat Eserleri Dairesi Başkanlığı
İstanbul Fikir ve Sanat Eserleri Müdürlüğü

Sayı : İd.ve Mali İşl.Şb.860.01473

İSTANBUL

Konu : "KARA SEVDALI BULUT" isimli
sinema filmi hk.

11 Ekim 1988

KINOMOZAIK
Posta Kutusu 636
Beyoğlu/İSTANBUL

3257 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ve buna bağlı "Sinema, Video ve Müzik Eserlerinin Denetlenmesi Hakkındaki Yönetmelik gereğince incelenmek üzere 4.10.1988 tarihinde Müdürlüğümüze teslim edilen "KINOMOZAIK-ATILA ÖZER-782" firmasına ait "KARA SEVDALI BULUT" isimli sinema filmi Alt Komisyonca Denetleme Kuruluna sevk edilmiş ve 6.10.1988/88/198/5 sayılı ilişikteki denetleme kurulu kararı " Film-in bütününde işkence olayının ön plana alınması, radyo anonsları ve bazı konuşmalarla işkenceyi polis-in yaptığı ve siyasi tutuklulara genellikle uygulandığı imajı verilmektedir. 17 yaşındaki tötöristin idam edilmesi gibi T.C. kanunlarına ve gerçeklere aykırı olaylara yer verilmesi ve benzer nedenlerle T.C. Güvenlik güçlerinin ve Adalet mekanizmasının aşırı şekilde eleştirilmesi ve küçük düşürülmesi söz konusudur. Bu haliyle, Devlet'in milletiyle bölünmez bütünlüğü ve milli güvenlik açısından yayınlanması şakıncalı görülmüştür." şeklindedir.

Bilgilerinizi arz ve rica ederim.

Rahmi ÇUBUKÇU
Fikir ve Sanat Eserleri
Müdürü

Eki: 1 Adet Den.Kurul Rap.Fot.

DAĞITILMI :

Gereği İçin :

- Fikir ve San.Es.Dai.Başk.na
ANKARA

Bilgi İçin :

-KINOMOZAIK-Posta Kutusu 636
-Beyoğlu/İst. (Ek konmadı)

**....~~Sen de bir devlet memuruydum. Arkadaşlarımın çoğunda yoktu. Bunların hepsi~~
~~nemeolu bürokratlarıydı, bence iyi bir devlet memuru değil. Kesinlikle suçlanıyor~~
~~lanıyor. Ama, nemeolu bürokrat olmanın bir amacı vardı. O zaman~~
~~yetkilerdeydi.~~ Sansür geniş genel kültür isteyen, ayrıca sinema kültürü iste-
yen çok zorlu bir mevzuur. Unun için hangi ~~memur~~ bürokrat veya iyi aile babası
olarak sansürçü memurların orada bulunup da karar vermesi bütün memleketin fikir
ve zevkiyatına hakim olabilmesi mümkün değil. Aklın alacağı birşey değil arkadaşlar.
O bakımdan en büyük ~~saka~~ sakat tarafı muhakkak ki budur. Bunun dışında bu maddeler
o kadar elastiki maddeler ki, ayrı ayrı üzerinde durmaya lüzum bile görmüyorum. x
İstediğiniz tarafa çekebilirsiniz. O zaman
hem uygulayanların niteliğini hem de uygulanacak olan eğilimlerin elastiki oluşu
büyük bir felaket halinde ortaya çıkıyor; sistemin çok büyük bir sakatlığı olarak
ortaya çıkıyor.... (Alim Şerif Onaran. Sinema Filmlerinin Sansürü Koşulog-
yumu. Raporlar-Tartışmalar.-25 Mayıs 1978-)

SENDE Mİ BÜRÜTÜS!...

13 Ekim Perşembe günü SESAM'a gidiyor ve o gün açıklanacağı bildirilen Antalya'ya
gidecek olan filmlerin listesini istiyorum. Yetkililer listeden haberleri olmadı-
ğını söylüyorlar...Benden hemen sonra aynı kişilere başvuran ~~Yıldırım~~ ~~Karak~~ ~~Karak~~ ~~Karak~~ gazete-
teci Hakan Sonok listeyi alıyor...Hakan'la karşılaştığımda listeyi aldığını öğre-
neyorum. Listeye göz attığımda yeni bir sürprizle karşılaşıyorum...Kara Sevdalı
Bulut zamanında teslim edilmediği için değerlendirme dışı bırakılmış?!!

Se-sam'ın tutanağı 12/A - 12/B

Hemen jüri üyelerini bulmak ve işin aslını öğrenmek istiyorum. Bülent Oran ve Ne-
jat Saydam Antalya'da olduğu için sadece Sungu Çapan'la görüşebiliyor ve kendisin-
den aşağıdaki açıklamayı alıyorum.

(Sungu Çapan'ın yazısı)

12/c

Bu arada SESAM'daki bazı kişiler tarafından Antalya'da bulunan Tanju Gürsu'ya
telefon açılıp durum bildiriliyor. Böylece benim olaydan haberdar olduğumu ~~ve~~ öğ-
renen Tanju listenin başındaki açıklama kısmını çıkarttırıyor.

TUTANAKTIR

11.10.1988

AKSAV Antalya Kültür ve Sanat Vakfı Başkanlığına,

Yönetmen Nejat Saydam(başkan),senaryo yazarı ve oyuncu Bülent Oran(üye) ve S ungu Çapan'dan (üye) oluşturulan 25.Antalya Altın Portakal Film Yarışması ön seçiciler kuruluna baş vuran 34 filmden, Faruk Turgut'un Dönüş(Uzman Film) ve Muhammer Özer'in Kara Sevdalı Bulut(Kinomozaik Film) adlı filmlerinin kopyaları,bolirtilen süre içinde ön seçici kurula teslim edilemediğinden değerlendirme dışı bırakılmıştır. Arta kalan 32 film arasından,ön seçici kurul tarafından yapılan değerlendirme sonucunda, aşağıda adları yazılı 18 film 25.Antalya Altın Portakal Film Yarışması'na seçilmiştir.

Bu 18 film şunlardır:

(Alfabetik sırayla)

ADA/Süreyya Duru(Murat Film)

ATEŞ BÖCEĞİ/İsmail Güneş(Varlık Film)

AV ZAMANI/Erden Kıral(MİNE FİLM)

RİP AVUÇ GÖKYÜZÜ/Ümit Elçi(Varlık Film)

DÜNDEN SONRA YARINDAN ÖNCE/Hisan Akman(Eks Yapım)

DÜTTÜRÜ DÜNYA/Zeki Ökten(Şeref Film)

DOLUNAY/Şahin Kaygun(ART FİLM)

GECE YOLCULUĞU/Ömer Kavur(Alfa Film)

GECE DANSI TUTSAKLARI/Mahinur Ergun(Hakan Film)

GÖMLEK/Bilge Olgaç(Fınar Film)

KAÇAMA K/Başar Sabuncu(Er-Ar Film)

KURTAR BENİ/Halit Refiğ(EELer Film)

ON KADIN/ŞERİF Gören(Uzman Film)

POLİZEİ/Şerif Gören(Penta Film)

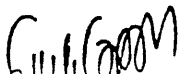
RUMUZ GONCAGÜL/İrfan Tözüm(Hakan Film)

SELAMSIZ RANDOSU/Nesli Çölgeçen(Arzu Film)

YEDİ UYUYANLAR/Zafer Par(Erka Film)

ZİNCİR/Korhan Yurtsever(Varlık Film)

Bilgilerinize sunarız.Saygılarımızla.

S ungu Çapan
(üye)Bülent Oran
(üye)Nejat Saydam
(başkan)

FİLMİN ZAMANINDA ZAMANINDA TESLİM EDİLDİĞİNE DAİR BELGE

Yönetmenliğini Muammer Özer'in yaptığı "Kara
Sarı Bulut" filminin Beta kasetini Antalya Film
Festivali Önjüri üyelerinin seyretmesi için teslim aldım.

30/9/1988

Nilüfer Yurttağül
Yurttağül

13.10.1988

25.ANTALYA ALTIN PORTAKAL
 FİLM YARIŞMASI ÖN SEÇİCİ KURULUNUN
 AÇIKLAMASI

25.Antalya Altın Portakal Film Yarışması'na katılmak üzere baş vuran filmleri seyreden ön jürinin değerlendirmesinde,"belirtilen süre içinde ön seçici kurula teslim edilmediği" gerekçesiyle iki film yarışma dışı bırakılmıştır.Bu filmlerden Muammer Özer'in Kara Sevdalı Bulut'unun yarışma dışı bırakılmasının nedeni,"belirtilen süre içinde ön seçici kurula teslim edilmediği" değildir. Çünkü ön seçici kurul Kara Sevdalı Bulut'u izlemiş ve "kendi aralarındaki konuşma ve değerlendirmelerinde" olumlu bulmuştur.Asıl neden,filmin denetimden geçememiş olmasıdır.Ön seçici kurulun son seçimini yapmasından bir gün önce gelen "Film Denetim Kurulu'nun Kara Sevdalı Bulut'u yasakladığı" haberi üzerine,Kara Sevdalı Bulut ister istemez değerlendirme dışı bırakılmıştır.

12 Ekim'de TRT haber bültenlerinde,basında ve tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan "Festival filmlerinin denetim dışı bırakılarak festivallerde gösterilebileceği" kararı,Kara Sevdalı Bulut konusunda,daha önce Film Denetim Kurulu'nun getirdiği yasaklamayı geçersiz kılmaktadır.Bu nedenle ön elemelerde yarışma dışı bırakılmış Kara Sevdalı Bulut filminin,25.Antalya Altın Portakal Film Yarışması'na katılması gerektiğine inanıyoruz.On seçici kurulda Kara Sevdalı Bulut'u izledikten sonra oluşan olumlu izlenimlerimiz doğrultusunda,bu filmin Antalya'da büyük seçici kurula sunulacak filmler arasında yer almasını öneriyoruz.

Sungu Çapan

(üye)

Sungu Çapan

Uğradığım haksızlığı SESAM'ın X Yönetim kurulu başkanı Türker İnanoğlu'na anlatıyorum.O,"...Bu tür olaylardan SESAM doğrudan sorumlu olamaz.Çünkü,bizim Antalya Festivali ile doğrudan bir ilişkimiz yok.Biz onlara,sadece bir oda verip yardımcı olmaya çalışıyoruz.Tanju SESAM yönetim kurulu ve AKSAV üyesidir.Bu işleri AKSAV adına yürütmektedir.Dolayısıyla onun kişisel hataları SESAM'a leke sürmemeli..Kara Sevdalı Bulut normal koşullar altında ön elemeyi geçtiğine ve ön jüri üyeleri de bunu kabul ettiğine göre filmini Antalya'ya götürüp büyük jüriye sunmalasın.."diyor.

* 16.Antalya Film Festivali'ne katılan 12 filmden Yavuz Özkan'ın "Demiryol"u,Yavuz Pağda'nın "Yolcular"ı ve Ömer Kavur'un "Yusuf ile Kenan"ı sansür denetiminden geçmedi.Oysa,festivallere katılan filmler halk önüne çıkmayıp,yalnızca belli bir azınlık tarafından izleneceği için sansür uygulanamazdı.İşte,şenliğe katılan tüm sinemacılar,toplu bir protesto sonucu filmlerini yarışmadan çektiler.....

[Agâh Özgüç "Antalya Film Festivalinin geçmişi."]

SEN DE Mİ?

14 Ekim Cuma...Olayın peşini bırakmamaya ve neler olup bittiğini anlamaya kararlıyım.Tanju Gürsu'yu Antalya'da kaldıkları otelin havuzbaşında buluyoruz.

Filmin zamanında teslim alındığına dair SESAM yetkilisinin hazırladığı belgeyi gösterince filmin zamanında teslim edildiğini kabul etmek zorunda kalıyor.Fakat, filmin ön jüri tarafından izlenemediği için yarışma dışı kaldığında ısrar ediyor. Çünkü nasıl olmuşsa olmuş ön jüri üyelerinin yarışmaya katılan filmleri Sinema

TV.'de 35 mm.'lik kopyadan izleyecekleri gün oradaki görevliler 5 kutuluk,üstünde KARA SEVDALI BULUT yazılı koca çuvalı bulamamışlar.Bu nedenle de ön jüri üyeleri filmi gösteri kopyasından izleyememiş ve Kara Sevdalı Bulut yarışma dışı kalmış.(Halbuki,jüri üyeleri filmlerin bir bölümünü ve bu arada Kara Sevdalı Bulut'u videosundan izlemişlerdi.Zaten,jüri üyelerinin bütün

filmleri hem videodan hem de gösteri kopyasından izlemek gibi bir zorunluluğu da yoktur.)Ben,10 Ekim Pazartesi günü Sinema TV'den dönen filmlerin arasındaki Kara Sevdalı Bulut'u Tanjunun önünde geri alırken o da bu işe hiç bir anlam verememiş ve içinden"Allah,allaah bu filmleri biz niye bulamadık ki.." demiş(!)

Konuşmamız biraz daha ilerleyip de Tanju'yu biraz daha sıkıştırdığımızda işin aslını ve özünü itiraf ediveriyor..."...Ya Muammer aslında filmin kaybolması filan hiç önemli değil.Senin filmin sansüre takıldığı için yarışma dışı bırakıldı.. Ve böyle bir yazı yazıldı.. İstersen hemen yarın bir basın toplantısı düzenleyip durumu açıklarım..."

Bunun üzerine Türk sinemasının yıllar boyu sansürden neler çektiğini hatırlatıp, Kara Sevdalı Bulut'un hakkı olduğu şekilde ön listeye alınsaydı ya da en azından sansür nedeniyle Antalya'ya gidemediği belirtilseydi bunun sansüre karşı çok anlamlı bir tavır olacağını, onun, bu hareketiyle sansürden yana ~~bir~~ bir tutum içine girdiğini söylediğimde, ~~bu~~ bu filmin ~~yarışmaya~~ yarışmaya katılmasının festivali çok zor durumda bırakacağını, sansürlü filmin herhangi bir ödül almasının ortalığı ayağa kaldıracağını ve AKSAV ile jüri üyelerinin bu durumun altından kalkamayacağını söylüyor. (Bu arada Tanjunun bütün konuşmaları teybe alınıyor!)

Daha sonra, ~~ön~~ jürinin diğer üyeleri, yani, Bülent Oran ve Nejat Saydam ile de görüşüyoruz. Her ikisi de filmi çok beğendiklerini ve bu durumlar olmasaydı Antalya'ya gidecek filmlerin başında gördüklerini söylüyorlar. Bülent Oran, bunu yazılı olarak açıklamayı tereddütsüz kabul ederken Nejat Saydam yazılı açıklama vermekten çekiniyor fakat, kendi görüşünü sözlü olarak açıklayabileceğini söylüyor.

(Bülent Oran'ın yazısı)

SİZ DE Mİ?

14/A

Kara Sevdalı Bulut'a kasıtlı olarak haksızlık yapıldığını iddia ederek, yapılan hatanın düzeltilmesi ve sansür yasaklı filmin sansüre rağmen büyük jüriye sunulması için ~~girişim~~ girişimde bulunuyorum.

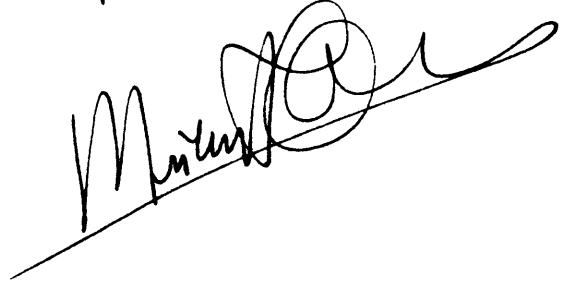
16 Ekim Pazar günü ~~AKSAV~~ AKSAV yönetim ~~kurulu~~ kurulu başkanı Yener Ulusoy'la evinde buluşuyoruz ve sorunumuzu anlatıyoruz.. Yener Bey, jüri üyelerinden bir kısmının birazdan televizyondaki maçı izlemek üzere ~~eraya~~ eraya geleceğini söylüyor ve konuyu onlara açmayı öneriyor... Saat 15.00'de jüri üyeleri ~~gelirler~~ geliyorlar, maç bitiminde Yener Bey, konuyu açıyor. ~~Bun~~ Bunun üzerine Jüri üyeleri ~~birlikte~~ ağız birliği etmiş gibi sansürden ~~geçmemiş~~ geçmemiş bir filmin değerlendirmeye kesinlikle giremeyeceğini, daha fazla bu işin üstüne gitmememi söylüyorlar... Jüri üyeleri gittikten sonra, ~~Yener~~ Yener Ulusoy ~~xx~~ ön jüri üyelerinden aldığı ~~belgeler~~ yazılı belgeleri ~~getirip~~ getirip bir ~~dilekçe~~ dilekçe ile kendisine başvurmamı istiyor ve "Ben bu dilekçeyi ~~AKSAV~~ AKSAV'a iletirim ve biz AKSAV olarak büyük jüriden filmi seyretmelerini isteriz. Çünkü, AKSAV tüzüğünde sansürlü bir filmin yarışmaya giremeyeceğine dair bir madde yok." diyor... Yener Ulusoy'la ertesi gün buluşmak üzere ayrılıyoruz.

16 EKİM. 1988

Aksarı Antalya Kültür ve Sanat ve Turizm
Vakfı Yönetim Kurulu Başkanlığı

Ben ön jüri üyesi olarak jüri
izledim... Eseri (Kara Suda Bulut)
sinemasal açıdan ilke elemeği eser
mülkiyetinde buldum.. Takat denetim den
geçmediği için yarışma dışı bırakıldı.
Durumun arzı saygılarımı sunarım.

Bülent Oran

16 Ekim Pazartesi günü Yener Ulusoy'un istediği ~~de~~ dilekçe metnini ve önjüri üyelerinden aldığımız yazılı belgeleri hazırlıyoruz.Fakat,nedense kendisine bir türlü ulaşamıyoruz (!)(Bizimle ~~bu~~ görüşmeye söz verdiği saatlerde büyük jüri üyeleriyle yemeğe gidiyor ve bir daha da ortalıkta ~~gör~~ görünmüyor.) Sonunda,hazırladığımız belgeleri ve dilekçeyi Yener Ulusoy'un eşine teslim edip İstanbul'a dönüyoruz..Bugüne kadar da dilekçemize herhangi bir cevap gelmedi.

(Dilekçe)

15/A

BİR ZAMANLAR ANTALYA'DA

* SANSÜR ~~de~~ UYGULAMASI 16. ANTALYA SANAT ŞENLİĞİNİ TEHLİKEYE SOKTU

16.Antalya Uluslararası Sanat Şenliği Yürütme Kurulu,şenliğe katılan bazı filmlere uygulanan sansür konusunu ~~görü~~ görmüş ve sanatın her dalında uygulanan sansüre karşı olduğunu bildirmiştir.Yürütme Kuruluca yayınlanan ~~de~~ bildiride A Antalya Sanat Şenliğinin yıllardan beri ilerici ve devrimci sanat anlayışını destekleyen ve besleyen bir kurum olduğuna değinilmiş ve özünde sansüre hep karşı tavrı alındığı ~~hatırlatılarak~~ şöyle denilmiştir.

"Ne yazık ki son ~~de~~ kabul edilen sansür yönetmeliği gerek içerik,gerekse uygulama yönünden ilerici sanat anlayışını baskı altına almaktan öte bir yenilik getirmiştir.Nitekim 16 Antalya Sanat Şenliği'ne katılmak isteyen filmlerden ~~de~~ bazıları,sansür duvarına çarparak ~~de~~ halkımıza ulaşamamıştır.Sonuç olarak Antalya Sanat Şenliği Yürütme Kurulu üyeleri olan bizler,sanata uygulanan sansürü bir kez daha şiddetle kınıyor,durumu halkımıza iletiyoruz."

Öte ~~de~~ yandan Seçici Kurul üyeleri de Başbakan Bülent Ecevit'e bir telgraf çekerek(Bu ~~de~~ telgrafa hiçbir yanıt verilmemiştir.),~~de~~ jüri gösterilerinin ertelendiğini ve ivedi önlemler alınmasını istemişlerdir.Telgrafta"1960 yılından beri mecliste savaşım verdiğiniz ön denetim mekanizması Antalya Film Şenliğine katılacak filmlerden birine el ~~de~~ koymuş,ön denetime girmeyen filmlerin ise Seçici Kurul tarafından görülmesini engellemiştir.bu durum,düşünce ve sanat özgürlüğüne karşı bir tutumun,sizin iktidarınız zamanında sürdüğünü belirlemesi bakımından genel anlamda çok üzücüdür.Ayrıca,bu davranış ulusal ve uluslararası basın tarafından dikkatle izlenen Antalya Film Şenliğinin yapılmasını da tehlikeye sokmuştur.Biz Seçiciler Kurulu olarak,Türkiye genelinde ve Antalya özelinde ortaya çıkan bu üzücü durumu,sizin düzelteteceğinize inanıyoruz.Bu inançla olaya el koymanızı,şenliğe katılan tüm ~~de~~ filmlerin ,ön denetimden geçmeseler bile,bütün dünya ülkelerinde olduğu gibi hiç olmazsa yalnız Seçiciler Kurulu tarafından izlenmelerinin sağlanmasını ve Ön Denetim Kurulunca el konulan filmin izlenmek üzere geri verilmesini diliyoruz." denmiştir.

17-10-1988

AKSAV Yönetim Kurulu Başkanı'na

Sayın Tamer ULUSOY,

Filmimin (Kara Sevdalı Bulut) Antalya Film Festivali'nin büyük jürisine sunulabilmesi için gerekli olan, onjüri üyelerinden Bülent Oran ve Sungu Çapan'ın görüşlerini bildiren yazıları ilişikte sunuyoruz.

Nejat Saydam, kendisine sorulduğu takdirde film hakkındaki görüşlerini bildireceğini belirtti.

Bu aşamada, benim talebim filmimin büyük jüri tarafından yarışmaya alınması ya da görülmesi değil. Fakat, Kara Sevdalı Bulut'un jüriye sunulabileceğini kanıtlayan bir karardır.

Böyle bir karar benim için filmin yarışmaya katılmasından ya da jüri tarafından görülmesinden çok daha önemlidir.

Muammer ÖZER

Seçici Kurul, telgrafında ön denetim sorunu çözülmediği sürece, filmlerin değerlendirilmesini yapamayacağını belirtmiştir. (2 Eylül 1979 Cumhuriyet gazetesi'nden. Sinema Diye Diye ...Mahmut Tali Öngören)§

Yıl 1988. Kara Sevdalı Bulut usta bir ayak ~~x~~ oyunuyla diskalifiye edilmiş ve böylelikle gerek ~~bx~~ jüri üyeleri gerekse Antalya ~~K~~ Film Şenliğini düzenleyenler sansüre karşı bir tavır alma zahmetinden ve riskinden kurtarılmış oluyor.

VE ALTIN PORTAKAL ÇÜRÜMEYE YÜZ TUTUYOR...

Antalya Film Festivalinin ardından Berlin film festivali temsilcisi Beki Probst Türkiye'ye geliyor ve SESAM'da Meltem ~~SAXS~~ Savcı'nın nezaretinde Türk ~~film~~ filmlerini izliyor... (Kara Sevdalı Bulut hariç. Çünkü, Meltem ben NANTES film festivaline katılmak istemedim diye ~~Berlin'de~~ katılmayacağımı düşünüp benim adıma karar vermiş ve Kara Sevdalı Bulut'un video kopyası elinde olduğu halde Beki Probst'a film den tek kelime bile söz etmemiş. Halbuki ben, Meltem'e ~~KARAKESK~~ Nantes'e katılmak istemediğimi söylerken benim için Berlin Film Festivalinin önemli olduğunu özellikle belirtmişim ve 1989 yılında yapılacak olan Berlin Festivaline katılacağımı kesin olarak söylemişim... Diyelim ki ~~hatırlama~~ ya da kuşkuya düştü, bana ulaşabileceği telefon numarası vardı elinde, bir kez ~~xxx~~ arayıp sorabilirdi...

Beki Probst Türkiye'deki son ~~kış~~ akşamında birlikte yemek yediği Atilla Dorsay ve Onat Kutlar'dan Kara Sevdalı Bulut adında bir film olduğunu öğreniyor... Hemen ertesi gün Meltem'e bu filmi görmek ~~istediğini~~ istediğini söylüyor. Meltem, bunun üzerine filmi ortaya çıkarıyor. Probst filmi ~~izliyor ve~~ beğeniyor. ~~ve~~ ~~Meltem~~, Meltem ~~benim istemediğimi~~ nihayet bana telefon etmeyi akıl ederek Berlin Festivaline katılmak isteyip istemediğimi soruyor... (Meltem Savcı'nın bana anlattığına göre olaylar böyle gelişmiş.)

~~Meltem Savcı ve Beki Probst~~ ~~akşamında~~ ~~Beki Probst~~ ~~Kara Sevdalı~~ ~~Bulut~~ ~~film~~ ~~izliyor~~ ~~ve~~ ~~beğeniyor~~ ~~ve~~ ~~Meltem~~ ~~benim istemediğimi~~ ~~nihayet~~ ~~bana~~ ~~telefon~~ ~~etmeyi~~ ~~akıl~~ ~~ederek~~ ~~Berlin~~ ~~Festivaline~~ ~~katılmak~~ ~~isteyip~~ ~~istemediğimi~~ ~~soruyor~~...

~~CANNES~~ ~~ANTALYA~~ ~~BERLİN~~

~~Kara Sevdalı Bulut~~ ~~Bulut~~ ~~bu~~ ~~festivallerin~~ ~~üçüncesinde~~ ~~katılma~~ ~~sansür~~ ~~kararı~~ ~~ve~~ ~~benim~~ ~~istemediğimi~~ ~~nihayet~~ ~~bana~~ ~~telefon~~ ~~etmeyi~~ ~~akıl~~ ~~ederek~~ ~~Berlin~~ ~~Festivaline~~ ~~katılmak~~ ~~isteyip~~ ~~istemediğimi~~ ~~soruyor~~...

Aralık ayının ilk haftasında A avukatımız ~~_____~~ sansür kararının iptali için idari mahkemeye başvurdu...

Sonunda, 24/2/1989 tarihinde Kara Sevdalı Bulut için ilk aydınlık haber geldi. Bilirkişi kurulu filmi izlemiş ve hakkında olumlu karar vermiştir... Bu konuda başkaca söz söylemeye gerek yok sanırım. Söylenecek sözün en güzelini " Bilirkişi Kurulu" nun raporu söylemiş zaten...

VE BİZİM EN GÜZEL SÖZÜMÜZ HENÜZ SÖYLEMEMİŞ OLDUĞUMUZ SÖZDÜR...

(Bilirkişi raporu ve yürütmeyi durdurma kararı)

17/A - 17/B - 17/C

Böylece, Kara Sevdalı Bulut'taki baskı öyküsü filmin ve benim başımdan gerçek olarak geçti ve ben filmimde anlattıklarımı 1988 Türkiye'sinde yaşamış oldum. Filmimin aşağılık bir biçimde ihbar edilmesi, tutuklanıp suçlanarak yargılanması benim için onur filmim içinse yüzakıdır.

AYNADA KENDİNİ ÇİRKİN GÖRÜRSEN SUÇU AYNAYA BULMA

GOGOL

Not. 26. Antalya Film yarışması ön
Seçiciler kurulunda bulunan,
Nejat Saydam, (25. yarışmanın ön
jürisinde de vardı ve K. Sevdalı Bulut'a
en yüksek puanı vermişti!)
Hayri Caner!
Ertem Eğilmez (ön jüriden karardan önce
istifa ediyor. Beni telefonla arayıp filmim
için beni istentlikle kutluyor)
Ve K. Sevdalı Bulut, Nejat Saydam ve
Hayri Caner'in olumsuz oylarıyla ilk demeyi
geçemiyor!

Universite, 24 Şubat 1989

B İ L İ R V İ S İ R A P O R U

İSTANBUL 3üncü İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

Dosya No: E.1988/1407

Davacı Atilla ÖZER tarafından Kültür ve Turizm Bakanlığı aleyhine açılmış bulunan iptal davasının konusunu teşkil eden sorun nedeniyle "Kara Sevdalı Bulut" isimli filmin videokaseti tarafınızdan 20.2.1989 günü Mahkemenizde, Naip Üye Yargıç Serap ÜLGEN ve davacı vekili Avukat Ayşe BİLÇİN'in de hazır bulunduğu seansta görüldü.

Film sivil giysili ve silahlı bazı kişilerin, bir gece, bir konutta kapısını kırarak içeri girdikten sonra, eşi ve çocuğunun gözleri önünde bir kadını bilinmeyen bir yere götürmeleri ile başlayan ve daha sonra aynı kadın ve bir müddet sonra da esinde görülmeye başlanan ruhsal bozukluklar etrafında gelişen bir senaryoya sahiptir. Başında ve sonunda, konusu "Kara Sevdalı Bulut" olan bir çocuk öyküsü de motif olarak yer almaktadır.

Başrol oyuncusunun büyük bir bocalım içine düşmesi sonucu doğuran bu olayın Devletin Uniformalı güvenlik görevlilerinin eseriymiş gibi anılması mümkün olmas na karşın, olaylarda Uniformalı güvenlik görevlilerinin görüldüğü her sahada, (örneğin

YKSİ K

1/11-Özay

17a

ormanda silahlı bir korucunun hasta kadını bulması; başrol erkek oyuncusunun evin kapısını kırmak için polisten yardım istemesi gibi), güvenlik güçlerinin davranışı ise adeta alışılmadık bir "nezaket" içindeymiş gibi gösterilmektedir. Hatta erkek başrol oyuncusu elindeki balta ile polis otosuna saldırdığında bile yapılan sadece onu etkisiz kılmaya yönelik bir fiilî eylem şeklinde gösterilmekte, oyuncu etkisiz hale getirilip araca bindirildiğinde ise fiilî hiç bir başka eylem görülmemesi resmî, üniformalı güvenlik görevlileri sözkonusu olduğunda aşırı bir titizlikle davranıldığı gözlemlenmektedir.

Radyo anonslarında ise, yazılı basında hergün yapılageldiği gibi, işkence olaylarına ilişkin bir takım iddiaların ortaya atılmasından başka bir husus yoktur. Buna karşılık rüşt yaşına erişmediği halde idam cezasının uygulanması olayı, doğru ya da yanlış, gerçekten de basın tarafından uzun süre işlenmiş bir konuya ilişkin bulunmaktadır.

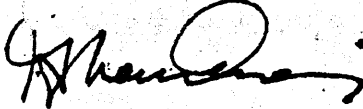
Özetle vurgulamak gerekirse, bu haliyle ve bu ifade gücü ile, sözkonusu filmin ne "bütününde işkence olayını ön plâna" alabilmesi, ne "iskenceyi polisin yaptığı" imajını güçlü bir biçimde yaratabilmesi, ne de güvenlik güçleri ve adalet mekanizmasını "küçük" düşürebilmesi mümkün görünmemektedir. Eleştirinin aşırı olup olmamasına gelince bu da tamamen sübjektif bir unsur olup, ölçüsü, yasaklama kararı alan davalı idarenin görevlileri tarafından değil de bağımsız yargı yerleri tarafından belirlenebilecek bir husustur. Bir an için

Asi k

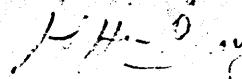
17a Özgü

bu ölçünün "aşırı" tutulmuş bulunması varsayılrsa bile,örneğin 17.yaşında idam edilmeye ilişkin sözlü anlatımda olduğu gibi, diyaloglarda yapılabilecek ufak bir değişiklikle kolayca bertarafı mümkün bir takım yanlış anlamaların,filmi tümünden yasaklamak gibi bir yaptırım için yeterli destek olamayacağı,dolayısıyla davranış ve fiil ile buna uygulanan yaptırım arasındaki "dengesizlik" nedeniyle yasaklama kararının "sebebi" unsurunda,"maksat"ı da sakatlayabilecek nitelikte bir hukuka aykırılığa görüldüğü kanısına oybirliği ile varmış bulunduğumuzu saygılarımızla Mahkemenin bilgilerine arz ederiz.

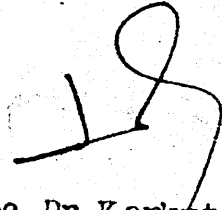
FILİRKİŞİLER

Prof. Dr. Ayhan ÖNDER
İ. Ü. Hukuk Fakültesi
Ceza Hukuku
Öğretim üyesi

Prof. Dr. İlhan ÖZAY
İ. Ü. Hukuk Fakültesi
İdare Hukuku
Öğretim üyesi

Doç. Dr. Korkut TUNA
İ. Ü. Edebiyat Fakültesi
Sosyoloji Bölümü
Öğretim üyesi

T.C.
İSTANBUL.

3. İDARE MAHKEMESİ
Esas No: 1989/1407

Davacı ve Yürütmenin Durdurulmasını İsteyen: Atilla Özer

Vekili : Av. Çetin Özek - Av. Ayşe Bilgen
Valikonağı Cd. Kodaman Sk. Keçeci Ap. No:1
NİŞANTAŞI/ İSTANBUL

Davalı : Kültür ve Turizm Bakanlığı

Davanın Özeti : Davacıya ait Kinomozaik, firmasının prodüksiyonu olan "Kara Sevdalı Bulut" isimli filmin, Sinema, Video ve Müzik eserleri denetleme kurulunca "Devletin Milletiyle bölünmez bütünlüğü ve güvenlik açısından yayınlanması, sakıncalı bulunarak tescim edilen 11.10.1983 gün 473 sayılı işlemin iptali ve yürütmenin durdurulması isteminden ibarettir.

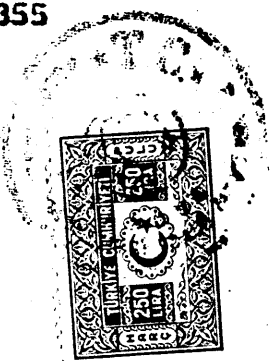
TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren İstanbul 3. İdare Mahkemesince işin gereği düşünüldü: Sinema, Video ve müzik eserleri denetleme kurulunca yayınlanması sakıncalı bulunan "Kara Sevdalı Bulut" isimli filmle ilgili olarak Mahkemenin verilen 14.12.1983 günlü ara karar uyarınca, filmin genel işlenişi içinde ve idarece sakıncalı bulunan hususlar dikkate alınmak suretiyle devletin milletle bölünmez bütünlüğü ve milli güvenlik açısından sakıncalı unsurlar taşıyıp taşımadığının tespiti amacıyla yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenen rapordan, filmin yasaklanmasını gerektirir nitelikleri taşımadığı anlaşılmış olup, dava konusu işlem bu haliyle hukuka aykırı olduğu gibi uygulanması halinde telafisi güç zararlar doğabileceğinden 2577 sayılı İdari Yargılama Usulu Kanununun 27. maddesi uyarınca 90 gün süreyle ve teminat alınmaksızın yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne 22.3.1989 günü oybirliği ile karar verildi.

BAŞKAN
Semra GÜNER
27355

UYE
Emine AKTEPE
27053

UYE
Serap ULGEN
27034

T. C.
İSTANBUL MAHKEMESİ

Aslı Gibidir
12.12.1989
30.3.89

ASLI GIBİDİR
BAŞKAN

A/1
30 MART 1989

T.C.

İSTANBUL

3. DERE MAHKEMESİ

BAKİMLİĞİ

Esas No:1988/1407

Davacı ve Yürütmenin 2. Kez durdurulmasını İsteyen Atilla

Özer

Vekili : Av. Cetin ÖzekValikonağı cad. Kodaman sok.
Kepeci apt. No:1 Nişantaşı/ İstanbulDavalı : Kültür ve Turizm Bakanlığıİstemın Özeti : Davacıya ait Kinomozek firmasının

prodüksiyonu olan "Kara sevdalı Bulut" isimli filmin, sinema, video ve müzik eserleri denetleme kurulunca "Devletin Milletiyle bölünmez bütünlüğü ve güvenlik açısından yayınlanması sakıncalı bulunarak tesis edilir 11.10.1988 gün ve 473 sayılı işlemin iptali ve yürütmenin 2. kez durdurulması istenilmektedir.

TÜRK MİLLİ T. ADINA

Karar veren İstanbul 3. İdare Mahkemesince işin gereği görüldü:

Sinema, Video ve müzik eserleri denetleme kurulunca yayınlanması sakıncalı bulunan "Kara Sevdalı Bulut" isimli filmle ilgili olarak Mahkememizce verilen 14.12.1988 günlü ara karar uyarınca, filmin genel işlenişi içinde ve idarece sakıncalı bulunan hususlar dikkate alınmak suretiyle devletin milletle bölünmez bütünlüğü ve milli güvenlik açısından sakıncalı unsurlar taşıyıp taşımadığının tespiti amacıyla yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenen rapordan, filmin yasaklanmasını gerektirir nitelikleri taşımadığı anlaşılmış olup, dava konusu işlem bu haliyle hukuka aykırı olduğu gibi uygulanması halinde talebisi gibi zararlar doğabileceğinden 2577 sayılı İdari Yargılama Kanununun 27. maddesi uyarınca 90 gün süreyle ve teminat alınmak yürütmenin durdurulması isteminin 2. kez kabulüne 20.9.1989 gününde oy birliğiyle karar verildi.

Başkan
Senza GÜNER
27355

Üye
Özen NİCİL
26906

Üye
Emine AKTEPE
27053

M.Y.
21.9.

FİLMİN ADI : KARA SEVDALI BULUT
SENARYO VE YÖNETİM : MUAMMER ÖZER
OYUNCULAR : ZÜHAL OLCAI-HALUK BİLGİNER-ŞAHİKA TEKAND
BÜLENT ORAN-GÖKHAN METE-SONAT BİLGİN
SANAT YÖNETMENİ : REHA YALNIZCIK
MÜZİK : AHMET GÜVENÇ

FİLMİN ÖYKÜSÜ:

"Kara Sevdalı Bulut" filminin kahramanı Sibel 21.yy'da torununa 20.yy'da yaşadığı terörün,baskının,acıların,umudun ve özgürlüğe aşık Kara Sevdalı Bulut'un masalını anlatır:

"Bir zamanlar cennet kadar güzel bir ülke varmış.O ülkede insanlar özgür değilmiş.Ve orada insanlar korku içinde yaşarlarmış.Çünkü,ülkenin hakimi zorbanın biriymiş...

O yaşanası ülkede fabrikada çalışan bir anne,banka memuru bir baba ve küçük kızları Papatya yaşarmış...Görmek,işitmek,hissetmek,düşünmek ve konuşmak,koşmak alabildiğine ve bir çocuk gibi şaşarak yaşamak...Çok güzel şeylermiş onlar için..

Bir gece sabaha karşı ülkede askeri darbe olmuş...Ve bir gece yarısı anne(Sibel),silahlı adamlar tarafından evden alınıp bilinmeyen bir yere götürülmüş..Günlerden sonra,anne geri dönmüş ama,gördüğü işkenceden dolayı yaşayan bir ölü gibiymiş..

Anne,yeni bir kişilik oluşturma süreci ve varolabilme savaşı içinde iken kocasının(Atila)kabuklaşmış klasik erkek kişiliğini zorlamış.

Dış baskıların etkisiyle baba,kişilik bunalımına girerek çözülmüş ve giderek baskıcı-terörist bir kişiliğe bürünmüş..

Rivayete göre,anne ve kızı da babayı terkedip bulut olmuşlar ve gökteki bulutların arasına karışmışlar..."

KARA SEVDALI BULUT

Reji ve Senaryo:	Muammer Özer	OYNAYANLAR:
Kamera ve montaj:	Muammer Özer	Zühal Olcay
Kamera 1.Asist.:	Ömer Ata Balcı	Haluk Bilginer
Kamera 2.Asist. :	Kemal Bayraktaroğlu	Şahika Tekand
Müzik	:Ahmet Güvenç	Sonat Bilgin
Reji Asi	:Aydın Sayman	Gökhan Mete
Sanat Yönetmeni :	Reha Yalnızcık	Bülent Oran
	Muammer Özer	Hikmet Gül
Çevre düzeni	:Yusuf Fakıoğlu	Emine Ünkan
Işık	:Mustafa Kırkağac	Mümtaz Alpaslan
	Mehmet Varol	Mustafa Yavuz
Set Amiri	:İsmail Kündem	Perihan Akın
Set işçileri	:Ender Yorgancı	Hakan Çıracı
	Halil İbrahim Tekin	Muammer Özer
Video	:Mesut Ergün	İsmail Kündem
Set foto	:Şirin Küçüktabak	Yusuf Fakıoğlu
	Muammer Özer	Necmi Öney
Basın Danışmanı:	Dilek Yaraş	Atila Akın
Prod.Amiri ve		Yunus Ünal
Yürütücü Prod. :	Atila Özer	Sırrı Poyraz
Prodüktör	:Muammer Özer	Kemal Sağlam
Yapım	: DEVKİNO	Mevlüt Çınar
Laboratuvar	: Şafak	

"Kara Sevdalı Bulut"

1987 yılının Aralık ayında; çekime başlandı.

1988

26 Mart'ında;"Gece Yarısı Ekspresi gibi filmidir.Yurt dışına kaçırılacak"iddiası ile İHBAR edildi.

27 Mart'ında;laboratuvardan çıkar çıkmaz BASKIN yapılarak POLİS tarafından TUTUKLANDI ve Gayrettepe Emniyet Md.'de GÖZALTINA ALINDI. (Negatifi ve pozitif ile)

31 Mart'ında;MÜSADERE istemiyle Beyoğlu Sulh Ceza mahkemesine verildi.(Suçu:Devleti ve Türk Polisini küçük düşürmek ve işkence gören bir kadın imajı yaratmak.)

17 Ağustos'unda; suçlamaların asılsız olduğu anlaşıl原因 olarak AKLANDI..0 güne kadar tam BEŞ kez YARGILANDI.

11 Ekim'inde;SANSÜR kurulu tarafından (Alt ve üst komisyonun aynı gün içinde toplanıp aldığı kararlar)BÜTÜNÜYLE YASAKLANDI.(Sansür kararından:....Bu haliyle Devletin milletiyle bölünmez bütünlüğü ve milli güvenlik açısından yayınlanması sakıncalı görülmüştür.").

Yine aynı gün içinde bu kararı öğrenen SE-SAM tarafından usta bir ayak oyunu YARIŞMA DIŞI BIRAKTIRILDI.(Bu ayak oyunları çeşitli belgelerle kanıtlanmıştır.)(Söz konusu yarışma Antalya Film Festivali'dir.)

Kasım ayı başında; Sansür Kurulunun kararının iptali için Kültür Bakanlığı'na karşı dava açtı.

1989 yılının 24 Şubat'ında;o güne kadar yapılan iddiaları çürüten bir

BİLİRKiŞİ RAPORU aldı.

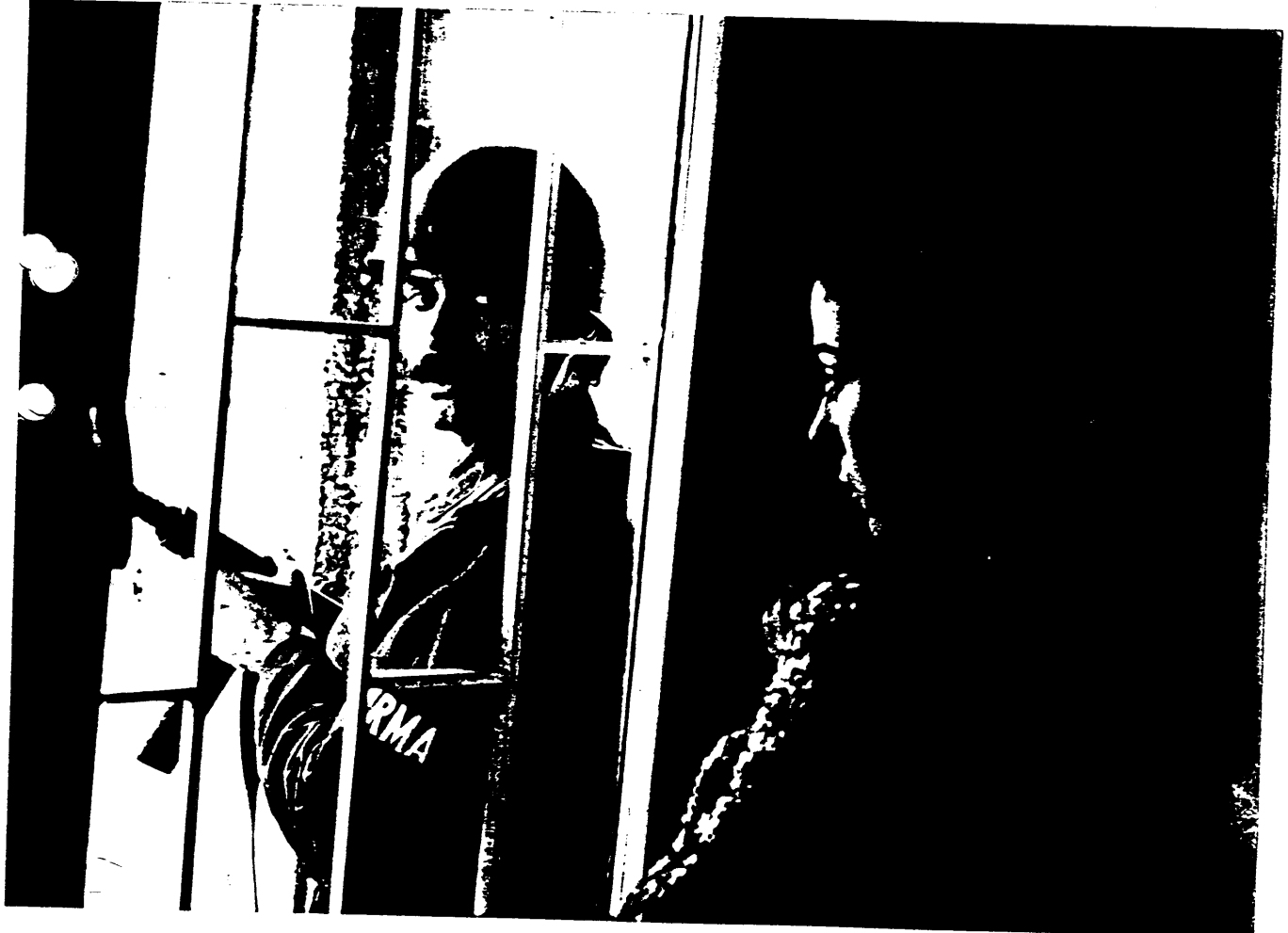
22 Mart'ında;bu Bilirkişi raporu ile,Kültür Bakanlığı aleyhi-
ne açtığı davayı kazandı ve GEÇİCİ YÜRÜTMEYİ
DURDURMA KARARI aldı.(Ve nihayet işletme belge-
sini de aldı.)

20 Eylül'ünde;ikinci GEÇİCİ YÜRÜTMEYİ DURDURMA KARARI'nı aldı.

VE

3 Kasım'ında;ilk olarak gösterime giriyor

ve hâlâ GEÇİCİ YÜRÜTMEYİ DURDURMA KARARI'nın
KESİNLEŞMESİNİ BEKLİYOR.....

Muammer Özer

Muammer Özer 1945, Bilecik-Demirköy doğumlu, beş çocuklu bir ailenin oğludur. Sekiz yaşında ilk sinema filmini görünce filmci olmaya karar verdi. Eskişehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu'nun oyunculuk kurslarına katıldı, oyunculuk ve sinema makinistliği yaptı. 1966 Kıbrısta askerlik görevi sırasında ilk kısa filmini çekti. Eskişehir Halk Eğitim Merkezi'nde düzenlediği ücretsiz sinema ve tiyatro kursları verdi.

1970 yılında Almanya'ya giden Özer; burada bir süre film laboratuvarında çalışmasının ardından Finlandiya'ya gitti ve sinema eğitimi aldı, kısa filmler çekti. 1977 yılından itibaren İsveç'e yerleşerek orada film çalışmalarını ve sinema eğitimi sürdürdü. Göçmen filmciler derneğini kurdu ve uluslararası göçmen filmleri festivali düzenledi. 1984 yılında ilk uzun filmi "Parçalanma" filmini çekti.

1988 yılında, 12 Eylül'deki işkence olaylarını eleştiren "Kara Sevdalı Bulut" adlı filmi ihbar üzerine tutuklandı, yargılandı ve sansürlendi. Film halen yasaklı durumdadır. Muammer Özer'in filmleri yurtiçinde ve yurtdışında sinema, tv. ve film festivallerinde gösterilmiş ve çeşitli ödüller almıştır.

YÖNETMEN" MUAMMER ÖZER" IN ÖZGEÇMİŞİ

Hayattaki tek amacının "iyi" film yapmak olduğunu söyleyen ve kendini bu yola dayan 1945 doğumlu Muammer Özer'in sinema tutkusu çocukluk yıllarında seyrettiği ilk sinema filminden büyülenip filmci olmaya yemin etmesiyle başladı. Bu uğurda Amerikan gemileriyle Hollywood'a kaçmayı bile denedi.

1964 yılında, Eskişehir Belediye Tiyatrosu'nun kurslarına katılarak Ergin Orbey ve Saim Alpago'nun yönetmenliğinde oyuncu olarak çalıştı. 1966 yılında askerlik görevini yaptığı Kıbrıs'ta ilk kısa filmi çekti. Asker dönüşü, Eskişehir Halk Eğitim Merkezi'nde halka açık sinema kursları düzenledi. Kısa filmler çekti ve ödüllendirildi.

Sürekli kendini aşma çabasında olan sinema tutkunu Özer, 1970 yılı başında yurtdışına çıktı. Amacı iyi bir sinema öğrenimi görmek ve düşlerini beyaz perdeye yansıtabilme idi. Bir süre Almanya'daki Geyer Werke film stüdyosunda çalışıp işin tekniğini öğrendikten sonra Finlandiya'ya geçti ve Finlandiya Güzel Sanatlar Akademisi'nin film bölümünde sinema öğrenimi gördü.

Özer, sinema öğrenimi süresince kısa filmler yaptı. Bu filmler çeşitli yerlerde gösterildi ve ödüller aldı. 1977 yılında İsveç'e göç eden Özer, sinema öğrenimine ve çalışmalarına Stockholm'de devam etti. Dünyaca ünlü sinema ustalarından dersler aldı. Bu arada "Göçmen Filmciler Derneği"ni kurarak İsveç içinde ve dışındaki göçmen filmcilerin filmlerini İskandinav sinema seyircisine ulaştırdı.

1984 yılında İsveç'te "Kardeş Kanı" isimli ilk uzun metrajlı filmi çekti.

İlk uzun filmin hemen ardından 1985'de ikinci uzun filmi "Bir Avuç Cennet" i Türkiye'de çekerek kendine özgü bir sinema dili oluşturdu. Baş rollerini Tarık Akan ile Hale Soygazi'nin paylaştığı bu film yurtiçi ve yurtdışındaki festivallerde bir çok ödül aldı.

1987'de başrollerinde Zuhal Olcay ve Haluk Bilginer'in oynadığı üçüncü uzun filmi "Kara Sevdalı Bulut"u çeken Özer'in başı sansürle derde girdi ve film tamamen yasaklandı ve bu yasak halen devam etmektedir.

"Hollywood Kaçakları" nın en önemli özelliği, yönetmenin yüreğinden ve geçmişinden kopup gelen bir film olmasıdır.

Filmlerinin hemen hepsinde yalnızca yönetmen ve senarist olarak değil, yapımcı, kameraman ve kurgucu olarak da imzası bulunan Özer halen Stockholm'de yaşamaktadır.

MUAMMER ÖZER Filmleri

Kısa Filmler:

- 1966 - Çıbanbaşı
1967 - İdeal
 Toprak Adam
1969 - Kördüğüm - **Devrim** Sinema şenliği - En iyi film ödülü
1973 - Barış Kavgası
1974 - Kriz
 Akgünlere
1975 - Davut ve Golyat,
 Amerikan Tiyatrosu - **Büsk** - En iyi film ödülü
1978 - Yalnızlık - **İfsak** - En iyi film ödülü
1979 - Toprak Adam II - **Caleidoscope** - En iyi film ödülü
1980 - Yabancı
 Nazım Hikmet
 Çıraklar - **Leipzig** film festivali onur ödülü
 Manheim film festivali onur ödülü
 Ifsak onur ödülü
1981 - Ali
1982 - Kulu
 Güreşçi
1983 - Kapodokya
 Pamukkale
1984 - Göçmen Kadınlar
1988 - Gönül Kuyusu
1990 - Özlem.
2008 - Minken
2010 - Sevgili çocuklar

Uzun Filmler:

- 1984 - Parçalanma
1985 - Bir Avuç Cennet - **Antalya** altın portakal film festivali: En iyi senaryo, En iyi müzik,
 En iyi üçüncü film
 Strasbourg film festivali: En iyi ikinci film
 Santarem film festivali: En iyi ikinci film, En iyi senaryo
 Caleidoscope göçmen filmleri festivali: En iyi film
 Monde Rurel Film festivali: Jüri özel ödülü
 Antwerpe film festivali: Jüri özel ödülü
1988 - Kara Sevdalı Bulut - **İnsan hakları derneği** onur ödülü
1997- Hollywood Kaçakları - **Adana** altın koza film festivali: Özel ödül
2007 - Aşkın Zaferi

Altyazı Dergisi 151. Sayı

Haziran 2015

KARA SEVDALI ve YASAKLI

Söyleşi Sinan Yusufolu

Fotoğraf Bahar Ökten

Kara Sevdalı ve Yasaklı

**1988'DE VİZYONA GİREMEDEN YASAKLANAN KARA SEVDALI
BULUT YIRMI YEDİ YIL SONRA 10. İŞÇİ FİLMLERİ FESTİVALI'NDA
SEYİRCİYLE BULUŞTU. MUAMMER ÖZER, FİLMİ YOK EDİLMekten
KURTARMANIN FİLMİ YAPMAKTAN DAHA ZOR VE MASRAFLI HALE
GELİŞİNİN ÖYKÜSÜNÜ ANLATIYOR.**

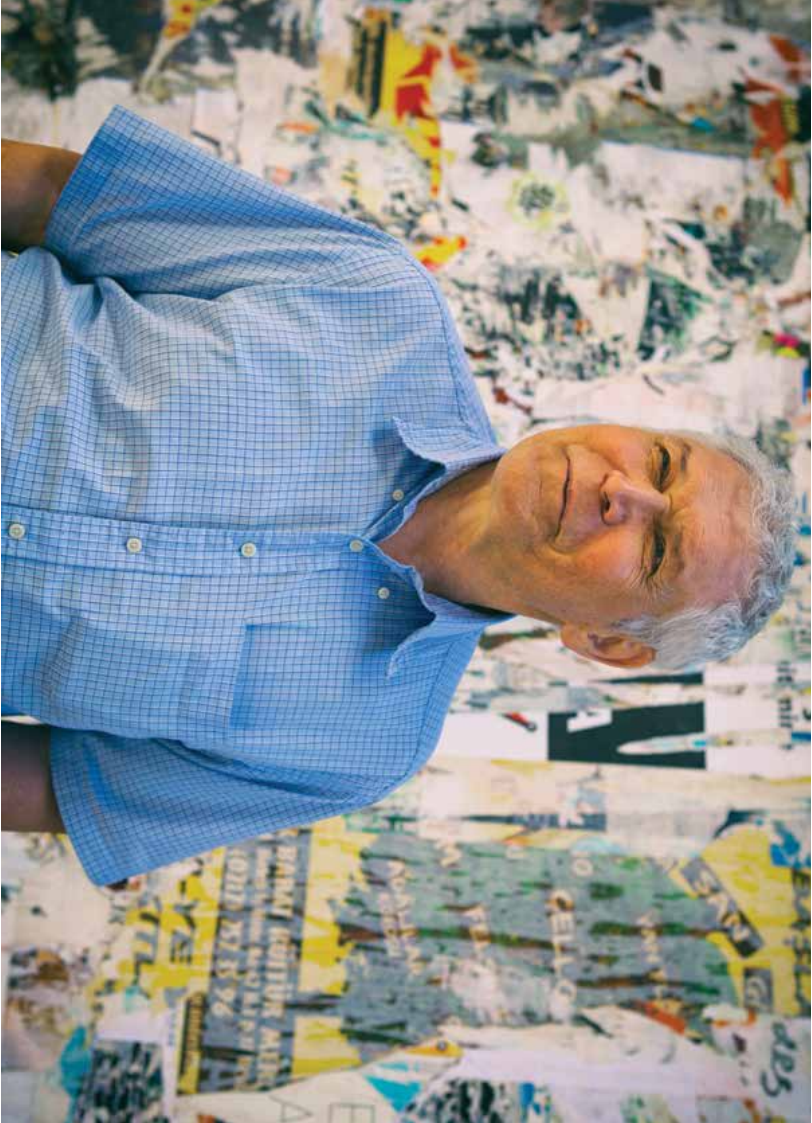
SÖYLEŞİ: SINAN YUSUFOĞLU / FOTOĞRAF: BAHAR GÖKTEN

Muammer Özer 1985'te çektiği bir Avuç Carnet ile beğeni toplamış, 1988'de ise 12 Eylül Darbesi üzerine bir film olan *Kara Sevdalı Bulut'u* tamamlamıştı. Aynı yıl sansüre uğrayıp yasaklanan film, yirmi yedi yıl sonra 10. İşçi Filmleri Festivalinde gösterildi. *Bakur'a* sansür uygulandığı günlerde İşçi Filmleri Festivali'nin gündemi de sansür ve dayanışmaydı. Seyirciyle buluşmak için uzun yıllardır yasadığı İsveç'ten Türkiye'ye gelen Muammer Özer, *Bakur'da* dayanışmak için filmi İstanbul Film Festivali'nden çıkan belgesel yönetmenlerine salınmış çiçek verdi. 1970'li yıllardan bu yana yurtdışında yaşayan Özer'le Yeşilçam Sokak'ta buluşup *Kara Sevdalı Bulut'un* yasaklanma sürecini, uzun yıllar süren hukuki mücadelelerini, sektörün sansüre karşı ılgınlığını ve yönetiminin kirginkliklarını konuşuyoruz. Muammer Özer, söyleşisini başında sakarlık karakteri "yoksa polis misiniz?" diye soruyor. *Kara Sevdalı Bulut* filminde karakterlere sırayet eden endişe hali, Muammer Özer'in yüzüne de yansıyor.

Kara Sevdalı Bulut filminin merkezinde darbe günlerindeki paranoya ortamı var. İlk cümleliz de "yoksa polis misiniz?" oldu. 12 Eylül sonrasında ki paranoya ortamını konuşarak başlıyalım mı?

Bıkmıştım gün kurumlar zaman zaman gazetecileri kutlamıp birtakım insanlarla röportaj yaptırı, ağzımdan laf alırdı. İlerici hareketlerini içine alanlar yeneştirildi. Asker de yapıyor, polis de... 12 Eylül'deki paranoya, yaratılan ortamdaki kayraklanıyordu. Şimdi bile devam ediyor. Trayıp Erdoğan "komşularınıza gözetleyip bize bildirtin" diyebiliyor. Stradan vatandaşın mnhıbirleştirmek bu. O zaman da birçok vatandaş konuşmasını ihbar etti. İnsanlar birbirinin polisine döniştü. Ben de filmde buna şledim. Kadının kocası belki fiğit rüne dönüştüyor. Ev, hapshaneye dönüştüyor. İnsan için en güvenli ortamın bir hapshaneyey, tutukevine dönüşmesi çok korkunç. Mahallede, işyerinde, sokakta ihbar edilme korkusu içinde insanlar. Tehlikenin nereden geleceğini, sizikinin ihbar edeceğinı bilmiyorsunuz.

“Kara Sevdalı Bulut yasaklandığında kimse arkasında durmamıştı. Bugün Bakur etrafındaki dayanışma beni çok mutlu etti.”

Filminde gözetilme alımp işkence gören Şibel (Zahnel Olcay) de hıbrtkadakt en yakın arkadaşları tarafından ihbar ediliyor.
Darbe sırasında devlet “eğer dediklerinizi yaparsanız seni serbest bırakırız” diyecek bazı mahkûmları satın alıyordu. Bu insanlar arkadaşlarından bilgi toplayıp, polise aktarıyorlardı. O bilgiler daha sonra delil olarak kullanılıyordu. Ajans olarak satın alamadıklarımı da işkenceye yatırıyorlardı.

İşkence korkunç bir şey. O an ölmek istiyorsunuz... 12 Mart'ta ve 12 Eylül'de insanlar intihar etti bu yüzden. 12 Mart'ta Sansarıyan Han'dan atlayanlar oldu işkence görmemek için. Bir kısmı da işkenceye dayanmayıp gözüldüyor ve arkadaşlarının adını veriyordu. O gözülün insanları da daha sonra hapse atıyorlar. Bu sefer de gözülün için örgüt için fazla kurban gidiyordu. Bu da korkunç bir şey. Kendi arkadaşın da “sen neden örgütünü ele verdin, gözülün” diye tehdit edebiliyor. İşkenceye uğrayanların çözülmesini de anlıyorum, insanı bir durum. Herkes işkenceye dayanamazdır. Filminde de kadın karakter arkadaşımı ihbar ediyor ama Şibel onu bağışlamayı tercih ediyor. Bağışlayabilmek çok daha önemli.

Kara Sevdalı Bulut'u darbe filmi yapmanın zor olduğunu bir dönemde yurtdışından gelecek çekim iziz. Hükûyet nasıl oluştu, nelerden beslendiniz?
Türkiye'de çok büyük acılar yaşanıyor, ben işeçle kendimi hazırsız hissediyordum. Arkadaşlarımı hapse girdi, işkenceye uğradı, öldürüldü. Sanatçı sorumluluğum ve sinema Türküm 12 Eylül'ün acılarını anlatan *Kara Sevdalı Bulut* filmi çekmemi zorunlu kılıyordu. Senaryoyu kendi yaşadıklarımın, darbeden eklenmiş olanları anlattıklarımın ve basında çıkan haberlerden esinlenerek yazdım.

Kara Sevdalı Bulut'un başrollerini Halkın Bilgileri ve Zihnel Olcay paylaşıyor.

Don Kışoğ misali, cebimdeki çok az parayla, cuntaclarım ve faşizmin nazım tutmak için İstanbul'a geldim. Yılı 1987, Çekim sürecinde ve sonrasında engellemeler yaşadınız mı? Filmin yasaklanması nasıl oldu?

Her an sevin basılnasını bekliyordum. Çekim ekibinde tamamdığım, politize olmayan insanları da vardı. Edisleyordum, filmin geleceği duyulmuştu. Ama senaryodan kimseini haberi olmadığı için engel olmaya çalışsan da çıkmadı. Meğer, ihbarcılar uygun zamanı beklemişler. Öyle bir darbe vurduklar ki tamamen çöktürtiler. Çekimden sonra filmi yıkamak için laboratuvara girdik. İhbarcılar filmi laboratuvara çıkmasını da beklediler. Çünkü laboratuvarın basılıp zarar görmesini istemediler. Yeşilçam'ın muhbirlik geleceğini sürdürdren yapımcı Kadri Yurdadag, laboratuvarı sahibi Errol Ağaçkaya'ya işbirliği yaparak filmimizi “Geceyarısı Ekspresi” gibi bir film” diyecek ihbar etti. Mir peşimize düşti. Yolda yakalayamadılar bizi ama ertesi gün üç sivil polis yazıhaneyi basarak, filmi megalifini, tek pozitif kopyasını ve yeğenimi alıp Gayretape'deki Mr merkezinde götürdüler. Bunun üzerine ben Bülent Oran'ın da desteğiyle hukuki girişimlerde bulundum. Uzun yıllar sürecek bir dava süreci başladı. Ehbakancısı Sedat Müstü iddamameyi okudu ve filmi yakılarak imha edilmesini talep etti. Film kopyalarını adliyeyi çatı katında tutarak tutuldukları süre boyunca yazın sürecinden eklenerek zarar gördü. On ay sonra avukatın başarılı savunması sayesinde filmi kurtardık. Kurardan sonra da filmi gösterilişmek için hemem sanstır kuruluşına başvurduk. Sözde tüküde darbe ve cunta yok ama kurullarda askerler vardı. Sonuçta işkette bölgeli veremeyerek filmi sansürlüyorlar ve film ihbarı yerde gösterilemedi.

Festivallere gönderiliniz mi?

İlk olarak Alın Portakal'ı gönderdim ama sansürden geçmediği için filmi göstermeye cesaret edemediler. Bu süreçte sansür kararını iptal ettirmek için yine mahkemeye gittik. Üç cakedemsiyenden oluşan bir kişisi filmi seyretti ve “film gösterilmesinde sakınca yoktur” raporunu verdi mahkemeye. Mahkeme de filme berrak kararı verdi. Ama sansürüz bir karar değildi. Karşı tarafla itiraz zamanını vermek için üç ay süreli bir berrak kararandı. O üç ay sürecinde Kültür Bakanlığı itiraz etmese film tamamen serbest olacaktı ama bakanlık itiraz etti. Bununun üzerine film tekrar yasaklandı. Sansürün iptali için daha yüksek bir mahkemeye. Danıştay'a başvurduk ama Danıştay da oybirliğiyle Kültür Bakanlığını itirazını kabulu ederek filmi sansürünü onayladı. Bu süreç beş yıl sürdü. Mir tarafından tutuklanıp beş yıl yatılan *Kara Sevdalı Bulut*, yirmi yedi yıldır yasaklı durumda. Filmli yakılıp yok edilmekten kurtarmak için verilen mücadelede, filmi yapımı için harcayarak para kadar masraflı yaptım. Bütün bu gelişmeler beni ekonomik ve psikolojik olarak çöktürti.

Filmin yasaklanmasında, sansürüz uğramasına karşı sektörden tepkisi ne oldu? Dayanışma var mıydı?

1991 yılında, üç aylık geçit berrak sürecinde filmi Beşiktaş Kültür Merkezi'nde gösterdik. O dönemde sadece Cumhuriyet gazetesinde ve birkaç popüler sinema dergisinde filme dair yazılar çıktı. Bugünkü gibi bir dayanışma söz konusu değildi. Bugün beni anıtlı eden *Bakur* belgeselinin sansüre uğramasının ardından gösterilen büyük dayanışma oldu. Benim filmim için o dönemde böyle bir dayanışma olmadı. Maalesef. Tana tersi, bir de sektör vurdular bannı arkasınca durma cesaretini gösteremedi... Kimse filmi yasaklandı durma cesaretini gösteremedi.

Atilla Dorsay'la yaşadığım ilginç bir anım var. Kendisini aradım ve filmi'nin tutulduğunu söyledim. "Filmim kopyasını vereyim size, görüşlerinizi merak ediyorum" dedim. Oluşur dedi. Aldı, seyretti. Yeşilçam Sokakı'nın köşesindeki Sine-Pop'a buluştu. Gay kalıve çetik, sohbet ettik filme dair. Film'i beğendiğini söyledi ama "Türk erkekini bu kadar kötüleyen bir filmi yurtdışında festivallerde burada gösterilmesinden utanç duyaram" dedi. Polis'in artık. Atilla Dorsay böyle görebilirdiysen şurada bakanlık, denetimler, devlet bu filmi nasıl tehlike olarak görmesin? Devlet, düzenine karşı bir tehlike olarak görüyor bu filmi. Dorsay da erkeğe karşı bir tehlike olarak görüyor. Oysa filmi'nin asıl meselesi baskı düzeninin insanları nasıl insandıktan çıkardığı.

Filimde erkeğin nasıl hemen düzenin bir parçasına dönüşüp aile kurumunu koruduğunu, nasıl ahlakçı olabileceğini görüyorsunuz. Darbeye dair çekilen filmlerde pek rastlanmadığımız bir yaklaşım bu.

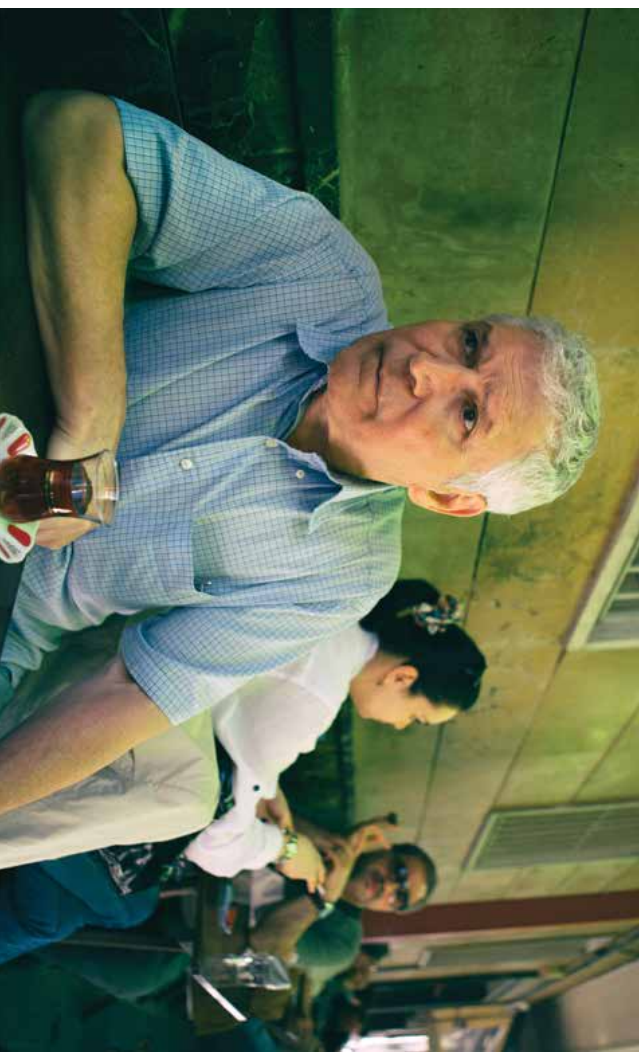
Bunlar gerçekdiş, şeyler değil ki. Erkeğin varlığına uygun davranışlar. Erkek baskı düzeninin bir parçasıdır. Kadına hapisaneler inşa ediyor. Bugün Türkiye'de yaşayan kadınlar korkmuş bir baskı altında yaşıyor. Devriliyor, öldürülüyorlar. Her ülkede kadına karşı şiddet var ama Türkiye'de çok daha fazla. Devletin göz yandırdığı, yarattığı bir baskıdan bahsedebiliriz. Bana göre erkekler tamamı kültürünün yerine erkeği tanı kültürünü getirdiler. Benim filimlerimi kaınanmaları *Kara Sevda*'lı *Bahar* ta olduğu gibi hep kadımlardır. Erkekler filmi'nin kötü adamlarıdır. Tabii ki filmi sadece kadın-erkek çatışması olarak görüyorsunuz. "Kadın ezen erkek" filminden ziyade devletin baskısını ve toplumun nasıl devletin bir parçasına dönüşebileceğini göstermeye çalışıyorum. Sadece erkeği kötülemek derdinde değilim.

Nisan ayında *Bakur* belgeseline "eser işleme belgesi" bahane edilerek sansür uygulandı. Bugün halâ filmi-lerin sansüre uğramasına nasıl bakıyorsunuz?

Avrupa'da demokrasi ve insan hakları geliştiği için devlet gelip istemiyor sizi. Yasaklamayı öyle sansüre, polise film yapıyor, o kadar ince yapıyor ki tiraz edemiyorsunuz, karıtlıyorsunuz. Şimdi Türkiye'de gelişmekte olan durum da buna benziyor. Senin filmi'nin polise gelip almıyor ana "bunun işleme belgesi yok" diyor. Böylelikle karşıdan gelecek tepkinin önüne de set çekiyor. Birtakım çevreler de diyor ki "Eser işleme belgesini alsın, gösterisin kardeşim". İnce bir taktik uygulanıyorlar.

Yurtdışına çıkış hikâyenizi de merak ediyorum.

1953 yılında, sekiz yaşındayken, hayatımın ilk filmi'nin seyretilmesini sinemaya serdalandım. 1960'ta ona beş yaşındaydık en iki kere Amerikalı ylık gemişiyse Hollywood'a, bir de la da trenle Avrupa'ya kaçak gimeyi denedim, sırf filmci olmak için. Ana başarımadım. Daha sonra *Hollivood Kızılları* filminde bu hikâyeyi anlattım. Yazgımdan ve 1970'e Avrupa serivimne başladım. Almanya'ya ve daha sonra İsveç'e gime amaçm da orada sinema okumak ve kendimi yetiştirmekti. O dönem Türkiye'de sinema okulları yoktu. Aynı zamanda orada çalışıp, biraz sermaye edinip Türkiye'de film yapmak istiyordum. Yanı politik nedenlerle çıkmadım yurtdışına

ama Almanya'da solcu demeklerle ilişkim oldu. 12 Mart muhtırasının ardından Türkiye'ye geldim. Almanya'da kameraman bir arkadaşım vardı, Kenan Ormanlar. Yılmaz Güney'e bir mektup yazmıştı. "Türkiye'ye geliyorsanız, sunu postayla göndermek istemiyorum, kontrol ediyorlar. Bunu Yılmaz Güney'e verir misin?" dedi. Aldım mektubu. İstanbul'a geldiğimde Güney Film'i'nin yazhanesine gittim. O dönem Yılmaz Güney'in asistanlığını yapan Serif Gören yazlıhanedeydi. Sabah temizliği yapıyorlardı. "Yılmaz Güney'i görmek istiyorum" dedim. Yüzüne bakı. "Habermi yok mu, Yılmaz hapisanede" dedi. "Mektubu var, ona vermem lazımdı" dedim. "Bana ver" dedi, vermedim. Yazlıhaneden ayrıldım. Nasıl oldu bilmiyorum ana orayı gittiğim için beni izlemişler galiba. Otelede kalıyorum. Akşam 10 sularında polis bastı oteli ve beni alıp o dönem meşhur olan Sansuryan Han'a götürdüler. Cebimde Yılmaz Güney'in mektubunu buldular. Birtakım hassas durumlar vardı. Onları sorudular. Konuşmaya çalıştılar. "Benim için yok bu konularla, Almanya'da yaşıyorum" dedim.

İşkence yaptılar mı size?

Evet, istedikleri şeyleri söylettiler için elektrik veriyorlardı. Daha kesin solcular vardı orada. Tabii denen hıterlerde kalıyorlardı. Beni daha sonra otuz kişiyi ayakta kaldığı küçücük bir odaya soktular. O kadar küçücük bir yer ki sadece ayakta dikiliyorsunuz, oturamıyorsunuz. Sansuryan Han'ın odalarında da sol içerikli kitaplar koymuşlar. Gelen amatör devrimciler oradan bir kitap alıp okusun ve onlar da bunu delil olarak kullanırsın. Sonuçta günlerce işkence sesleri duyuyorsunuz ve sıra bana ne zaman gelecek korktuysanız yaşıyorsunuz. Psikolojik ve fiziksel şiddet sürekli vardı. Henkesi sırayla alıyorlardı içti.

Yılmaz Güney'e yazılan mektuba ne oldu?

Güney'in darbe dönemi yok edilen filmi'nin gibi o mektubu da yok etmişlerdir.

Yıllardır İsveç'te yaşıyorsunuz. Türkiye'ye dönmeyi, burarda film yapmayı düşünüyor musunuz?

Kırk beş yıldır yurtdışındayım ve Türkiye'den çok uzaklaşım ruhu olark. Bu şarttan sonra da dönmeyi düşünmüyorum. Çekmek istediğim iki hikâye var. Yapabilir miyim, bilmiyorum. Türkiye'de yerleşik bir dışişine tarzı var. Yurtdışında yaşayanlara "sen bızden değışsin, sen üvey evlatısın" muamelesi yapılıyor. Filmim tutulduğunda zaman da bunu görüdim. Yurtdışında değil de Türkiye'de yaşasaydım belki daha çok savunacaktırdı filmimi. ■

ADI GEÇEN FİLMLER

Bir Avuç Cemet
(1985)
YON: MUAMMER ÖZER

Kara Savaşlı Bulut
(1988)
YON: MUAMMER ÖZER

Bakur (2015)
YON: ÇAYNA DİMBEL, ERİNGÜL LAMVOĞLU

Geceyarısı Ekspresi
(Midnight Express, 1978)
YON: ALAN PARKER

Hollivood Kapakları
(1966)
YON: MUAMMER ÖZER

"Benim filimlerimin kahramanları *Kara Sevda*'lı *Bulut*'ta olduğu gibi hep kadınlardır. Erkekler filmim kötü adamlarıdır."